

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
 Pentru un an 2 fl. (4 coroane).
 Pentru o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Măcelarilor nr. 21).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 80 cr.

Dr. V. Lucaciu.

Dacă vre-un bărbat mare al unui popor a fost mult șicanat, chinuit și prigonit, pentru-că a cutezat să apere dreptatea lui și să-i ceară libertățile ce i-să cuvin, — *Dr. V. Lucaciu* al Românilor, poate fi pus printre cei dintâi.

Încă de prin anul 1886, *Dr. V. Lucaciu* fusese luat la ochi de oamenii guvernului maghiar. Naționalist infăcărat, luptând totdeauna în mână cu stindardul dreptății și al adevărului, el chiar fiindcă de aceste arme sfinte se folosia, făcea și mari stricăciuni și mari dureri potrivnicilor politici ai neamului românesc, pentru care se întrepunea și se întrepune.

În anul 1886, (era în ajunul alegerilor de deputați pentru dietă), Românii țin conferență mare națională la Sibiu, și hotărăsc să nu iee parte la alegeri. *Dr. Lucaciu* are parte însemnată în conferență, ear' întors acasă el adună lume multă la Sătmar și lămurește poporul hotărârile dela Sibiu, și-l învață cum să se poarte față de alegeri. Însuflețirea e mare. *Lucaciu* se înalță tot mai mult, e iubit și ascultat tot mai tare. Ungurii bagă de seamă. Ved în el un om primejdios. Într'aceea la Sibiu e adunarea Asociațiunii. *Lucaciu* pleacă și el la ea. Slujbașii unguri se înfuriază, că va ave nou privilegiu de a-și lăți vederile și a vërșa și în mințile altora lumină din lumina sa și căldură din căldura inimii sale. Îl prind drept-

aceea de pe drum, din tren, și-l aruncă în închisoare, sub cuvânt, că ar fi pornită cercetare contra lui pentru ce a vorbit la adunarea din Sătmar, și-l țin închis mai multe săptămâni, apoi îl lasă slobod, neaflând vină pentru ce se-l pedepsească.

De aci încolo apoi prigonirile față de *Dr. Lucaciu* se țin lanț! *Dr. Lucaciu* e mai mult înaintea tribunalului decât înaintea sfântului altar, și mai mult în temniță decât în biserică.

S'a văzut din toate procesele pertractate contra lui, că nu sânt decât încercări de a-l înfrica și de a-l chinui, ori de a-l înfrânge, dar' din nici unul nu ese aceasta mai limpede la iveală ca din cel din urmă proces al seu. Doi ani și mai bine l-au tot tîrît pe la juzi spre ascultare, l-au tot amenințat cu pertractarea procesului de vătămăre de onoare a unui slujbaș, ca doar' se va muia și apleca, dar' nu! A urmat osânda grea dela Cluj, de cinci ani prinsoare de stat. După asta se pune pertractarea pentru vătămărea de onoare, după care se știa, că are să capete temniță ordinară, și că de va căpeta numai o zi temniță ordinară, are să i-se schimbe și cea de stat toată în ordinară!

Când între astfel de împregiurări te înfățișezi în fața unui tribunal ție dușman, trebuie să fii leu ca *Dr. Lucaciu*, ca să te mai poți purta cum el s'a purtat!

Un om slab de ânger, ar fi muiat totuși măcar cu ceva coarda din partea

sa, ca doar' să „îndură“ potrivnicii sei a nu-l osândi, căci nu e glumă 4—5 ani temniță ordinară, cu reufăcătorii la un loc!

Și procesul acesta nu era altceva decât o ispită de aceasta pentru el, un privilegiu de a scăpata. Dar' *Dr. Lucaciu* se se lase ispitit ori să scapete? Știm cum s'a ținut. Nu l-au lăsat să se apere românește. L'au strimtorat adecă și mai rău. El însă strimtorat s'a lăsat să fie, dar' încovoiat, aplecat — nu! N'a vorbit de loc; nu s'a apêrat, măcar știa el că dacă s'ar fi înduplecat a vorbi ungurește, nu numai că nu l'ar osândi, dar l'ar fi dus pe brațe și în slavă Ungurii din Sătmar! Și n'a făcut-o! Din dreptul seu și al limbii sale n'a slăbit! A fost osândit la 6 luni temniță ordinară. A recurat, și în recurs tot omul cu fruntea ridicată și cu steagul dreptății în mână a fost. Și văzut-au cei de sus, că zadarnice sânt încercările de a înfrânge pe acest erou, care seamăn n'are, și Curia a nimicit judecata adusă asupra lui, și a orînduit pertractare nouă.

Ear' la noua pertractare ținută, săptămâna trecută, la 8 Iunie n., în Sătmar, același tribunal încăpășinat din rîndul trecut, care l-a osândit așa de crud, — acum l-a aflat nevinovat și l'a declarat liber, scos de sub ori-ce acuză mai departe!

Și ce să fie asta? Minunea minunilor? Nu! E numai o dovadă, că toate hărțuelile de până aci, n'au fost decât jos-

FOIȚA.

„Biblioteca pentru toți“.

La neamurile mai mari și cari au avut parte de o soarte mai norocită decât noi, oameni învățați au cercat multe și iscusite chipuri, să facă să străbată în păturile poporului, până în cele mai adânci, lumina științei și învățătura. Și ca un mijloc din cele mai ducătoare la scop a fost aflat acela de a pune în mâinile oamenilor cu prețuri mici cărți frumoase și folositoare. În scopul acesta anumiți librari (tipăritori de cărți) cu prindere, au început a scoate șiruri de mii de cărți ieftine, pe cari fără greutate să le poată cumpăra chiar și muncitorul de rînd. Și poporul s'a aruncat lacom asupra lor, și a cetit, și a învățat și s'a luminat mult, căci doar' în cărți sânt puse gândirile frumoase ale cugetătorilor însemnați.

Dar' pe când la alte neamuri, lucrarea aceasta se durează de zeci de ani, la noi

Românii abia acum s'au putut oamenii gândi la așa ceva. Dar' bine că s'a pornit, în urmă, și la noi. Un librar din București, dl *Carol Müller*, a luat hotărîrea de a tipări un șir de cărțicele pe ales, frumoase și ieftine de tot. Și a luat în ajutor pe dl *Dumitru Stăncescu*, bun scriitor român, însărcinându-l cu alegerea cărților ce să le tipărească.

Abia de vr'o trei luni s'au apucat de lucru, și pân'acum au dat dovadă frumoasă despre munca ce au întreprins. Au tipărit 7 cărțicele, toate deopotrivă bune și îngrijite. Fiecare cărțică e de câte 112 fețe (7 coale tipărite) avînd un cuprins plăcut și folositor, și o înfățișare foarte drăgălașe. Eată ce au tipărit pân'acum:

Nr. 1 „Povești alese“ de *Andersen*, traduse de *Dumitru Stăncescu*. *Andersen* e un scriitor ce a trăit în Danemarca, și care s'a facut cunoscut lumii prin minunatele sale povești scrise așa, ca să-ți faci și o mare plăcere cetindu-le, să-ți dee și o învățătură, îndreptînd spre bine pe cetitor. Noi am produs în foița „Foi Poporului“ povestea

»Sirena« de *Andersen*. Am scos-o din volumașul acesta al „Bibliotecii pentru toți“. Cei-ce au cetit această poveste nu se poate să nu zică cu noi: e o fericire a ave și a pute ceti astfel de lucrări! Ea e plină de frumșeți încântătoare și după-ce ai cetit-o, rămâi și cu învățătura, că nu e bine să se străduiească omul a ajunge aceea pentru ce nu a fost făcut, cum s'a străduit mica și gingașă Sirenă să ajungă om din zeiță ce era. Am tipărit în foaie anume acea poveste, ca cetitorii noștri să aibă un chip despre lucrările ce află în „Biblioteca pentru toți“ despre care vorbim azi. De toate sânt 7 povești în nr. 1 al bibliotecii, cari de cari mai frumoase. Tot din »Sirena« cetitorii noștri au putut vedea în ce limbă aleasă, netedă și dulce sânt traduse poveștile de cătră dl *Dumitru Stăncescu*, conducătorul întregii publicațiuni.

Nr. 2. „Paserile noastre și legendele lor“ de *S. Fl. Marian*. În credința poporului nostru, fiecare pasere își are poveste (legenda) ei, că ce a fost ea înainte de a fi pasere și cum a ajuns a fi pasere așa

nice încercări, vreme de trei ani, de a înfrica pe harnicul nostru martir, cari încercări neisbutind, au fost retrase de cei-ce le-au pus la cale.

Procesul acesta însă varsă bogată lumină în două laturi: de o parte ne arată pe guvernul unguresc în toată urita lui poftă și patimă de a chinuși pe luptătorii naționaliști, sucind și răsucind uneltele lovitoare, — de altă parte ne arată figura luminoasă a marelui nostru Dr. Lucaciu, neînfrânt, neclintit, ca un stejar uriaș ce stă drept și neinvins, noaptea în mijlocul furtunei și a trăsnetelor.

După chipul acesta se ne îndreptăm și noi toți purtarea noastră în lupta națională și ale ei virtejuri! im.

† NICOLAE ROMAN.

Marți la ameză a sosit prin telegraf și pe neașteptate dureroasa știre dela Bistrița, că Nicolae Roman a încetat din viață. Cetitorilor »Foi Poporului« le e cunoscut tuturor acest nume. Nicolae Roman e tinărul, care a stat hotărît în fața tribunalului din Cluj, pentru vestita »Replică«, și a suferit un an închisoare de stat pentru răspândirea ei; a fost improcesuat și pentru răspândirea Memorandului, dar' nu și osândit. În vremea închisorii sale în Seghedin, om cam slăbuț fiind trupește, a pățimit, s'a bolnăvit, a eșit cu sănătatea zdruncinată și nici nu s'a mai putut reculege. Era în floarea vieții, abia de 28 ani. Toți câți l-au cunoscut jelesc într'însul pe omul blând și amical bun, iubit tuturor. — A fost înmormântat Mercuri, în Bistrița

Fie-i țărna ușoară!

E a doua jertfă a temnițelor ungurești. Preotul Macaveiu dela Năsăud încă după un an și jumătate temniță, a venit acasă și peste puțină vreme, a repausat. Și totuși se zice de anumiți răutăcioși, că a te lăsa să te închidă, nu-i nimic, că doar' e bine în acele închisori „domnești“...

cum e. Sînt minunate aceste legende. Dl S. Fl. Marian le-a adunat la un loc într'o carte mare și Academia din București pentru această muncă a sa l-a premiat cu 5000 de lei, căci a aflat-o de foarte frumoasă și folositoare. Din cartea aceea a dlui Marian sînt scoase legendele alor 5 paseri, a Ciocărliei, a Domnișorului, a Privighetorei, a Vrabiei și a Rînduniceii, și sînt tipărite în volumașul de sub nr. 2 al »Bibliotecii pentru toți«. Într'un număr viitor, vom reproduce, drept muștră, și una din aceste legende.

Nr. 3. »Căntece și plângeri«, poesii de Mihail Zamfirescu, un poet mai vechiu al nostru. Are unele poesii dragălașe.

Nr. 4 și 5. »Despre educație« de Herbert Spencer traducere de Dumitru Stăncescu; două volumașe, cuprinzînd însemnata operă pedagogică »Despre educație« a marelui bărbat de școală, Spencer. Lucrarea e pentru dnii învățători cari ar greși foarte când nu s'ar grăbi a 'și-o cumpăra. În nr. 4 sînt tratate două capitole: »Care e cunoștința cea mai prețioasă« și »Educația intelectuală«, ear' în

Noue prigoniri.

E de neînțeles atîta răutate cîtă arată față de noi Români, slujbașii unguri de printre noi. Nu faci un pas să nu fii pândit, nu poți aduna doi-trei oameni la un loc, ca lor să nu li-se facă pîrul măciucă, de frică că plănuești »revoluție« și că-i vai de ei!

»Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« doar' numai politică nu face. Ea totdeauna, la toate adunările ei, s'a restrîns a da numai sfaturi curat economice poporului.

Așa a făcut și la Tălmăcel, unde a ținut o întrunire agricolă în acest an. Cu toate acestea niște răutăcioși au pîrît-o că ar fi făcut pe acolo și agitație (ațîțare) națională, că a ținut vorbiri naționale, și câte și mai câte.

Urmarea acestei urite și josnice pîriri din partea vre-unui răutăcios, e, că Sâmbăta trecută în 8 Iunie, au fost chemați și ascultați la judele cercetător din Sibiiu, domnii Victor Tordășianu, secretarul »Reuniunii« și Dr. Petru Span, membru în comitetul ei, învinuiți că ar fi ațîțat la întrunire în contra »integrității statului«!

Marți apoi, în săptămîna aceasta, domnii învățători Teodor Necșa, Eremie Roman și Nicolae Săcărea, precum și dl Toma Nedelcu, toți din Tălmăcel, au fost și dinșii citați la judele cercetător, care a luat cu ei protocol în aceeași pricină, că ar fi vorbit în contra statului și ar fi cântat »Deșteaptă-te Române« și altele.

Învinuirile sînt, firește, fără temei. Poate că ceva oameni veseli din sat se fi cântat, și cine 'i-ar pute opri?, dar' se te sparii de aceasta și se pornești cercetări în contra comitetului »Reuniunii agricole« ce chiar se afla în comună, e cel puțin o — prostie!

Ear' Mercuri, tot în săptămîna asta, a fost citat și dl învățător Nicolae Istrati din Boița. D-sa însă nu numai pentru o »vină«, ci pentru mai multe deodată! Una, că ar fi fost și d-sa printre ațîțătorii în contra statului când cu întrunirea din Tălmăcel, alta, pentru-că l-a pîrît pocitura de Solgya Miklos din Boița, că ar fi ațîțat tinerimea din comună în contra persoanei lui.

nr. 5 »Educația morală« și »Educația fizică«. Nu mai lăudăm lucrarea. Dnii învățători o știu toți cît e de bună și putînd să o aibă cu 32 cr., vor grăbi negreșit a 'și-o cumpăra. Po-
menim încă numai, că fiecare părinte și fiecare învățător cu carte, bine va face de va ceti această lucrare înțeleaptă și de luminate cunoștințe dătătoare privitor la creșterea omului. Să folosim privilegiul și să cetim și să învățăm.

Nr. 6 »Icoane șterse«, nuvele de Al. Vlăduță. Sînt 15 bucăți scurte, lucrări bune eșite din peana frunțașului nostru scriitor. Cele mai multe descriu suferințele luate din viața poporului, stîrnind în cetitor înduioșare de soartea lui, și dorul de-a ajuta la ușurarea acelora. În fruntea volumului e și fotografia autorului.

Nr. 7. »De prin veacuri«, mici lucrări din peana Reginei României, Elisaveta, care scrierile literare le subsemnează cu numele Carmen Sylva. Volumul poartă în frunte portretul (chipul) frumos reușit al Reginei. Singur acest portret e vrednic mai mult decît 'și-se cere pentru cîrticică. Cuprinde 6 bucăți, în care se descriu ținuturi din Țeară și oameni

Dl George Pop de Băsești

iubitul nostru martir din Vaș, a fost lovit de o mare nenorocire. Încă pe la sfîrșitul săptămîinii trecute primind de acasă știri foarte neliniștitoare despre starea sănătății iubitei sale soții, bolnavă, 'și-a cerut dela ministru slobozenie de a merge acasă. 'I-s'a dat îngăduință de 10 zile, și Marți a plecat din Vaș, și după ajungerea acasă, încă în aceeași zi, Marți, iubita sa soție a răposat. Foi a fost înmormîntarea.

Trimitem calde cuvinte de mîngăiere întristatului soț și părinte!

Concursul nostru literar.

Încă prin Octomvrie a anului trecut, am publicat un concurs literar cu escriere de premii pentru monografiile comunelor din comitatul Sibiului, apoi și a Clujului. Lucrările venite au dat mult de lucru. Astăzi sîntem în plăcuta stare a pute vesti pe cetitorii noștri, că și esaminarea lor a ajuns la sfîrșit. În numărul viitor vom publica judecata adusă asupra lor, și că din ele care ce premiu a dobîndit. Deocamdată pomenim încă numai, că judecata asupra lor a fost adusă de doi dintre scumpii noștri martiri din Vaș.

Cărți române în Basarabia.

Mica țerișoară dintre Prut și Seret, Basarabia, unde avem un milion și jumătate de frați Români, stînd sub stăpînirea Muscanilor, este foarte impilată de stăpînirea ei cea puternică și fără inimă. Acolo nici chiar cărți românești nu e iertat să treacă, decum foi, ca nu cumva să se fie prea treaz în popor simțul național. Aceasta dela 1878 încoace, de când a recăzut sub stăpînirea muscălească, până atunci fiind sub cea română. Acum vine vestea, că Țarul, Împăratul tuturor Rușilor, a dat totuși îngăduință de a pute străbate și cărți românești în Basarabia cea românească, dar', firește, vor fi foarte cernute, și va trebui să fie foarte nevinovată cartea ce să aibă norocul a trece.

și moravuri de ale lor. Regina le-a scris nemțește, pentru lumea mare, căreia a dorit a-i face cît mai cunoscută Țeara Românească și al ei popor.

N'avem destule cuvinte de laudă pentru această cîrticică. »Pietrile Doamnei« e o povestire de cuprins istoric, zugrăvind suferințele Domniței Elena, soția lui Petru Rareș, în anul 1538 în vremea năpustirii Turcilor în țeară. Domnița mult pătimind, a petrecut, până a trecut primejdia, în munți stîncoși ce se numesc de atunci »Pietrile Doamnei«. »Bucur« e prea frumoasa legendă a orașului București. Ear' »Insula Șerpilor« e o fărmeacătoare istorioară din păteniile poetului roman Ovid, exilat din Roma la Tomi, Constanța de azi, în Dobroglia. Toate sînt preamăritoare a poporului român și a Țerii-Românești.

Aceste cîrticice es în fiecare lună două. Costă numai cîte 16 cr. una. Sînt cît se poate de ieftine și dragălașe. Poporul nostru are un minunat privilegiu de a ceti și a 'și îmbogăți cunoștințele literare, cu puțină cheltueală.
Prier.

Din hotăririle congresului.

— Privitor la deputații Veliciu și Suciu. —

Doi dintre iubii nostri martiri închiși în Vaț, anume domnii *Mihail Veliciu* și *Aurel Suciu*, erau și deputați aleși pentru congresul național-bisericesc ținut luna trecută în Sibiu. Cum însă dinșii stau sub zăvoare, firește nu au putut veni să iee parte la desbaterile congresului. Trebuiau însă să arete congresului că nu pot veni, spunându-i de ce nu, și rugându-l pentru învoire de a lipsi.

Fată de acești doi aleși bărbați ai neamului nostru, congresul a avut o ținută cinstită, românească.

Regulamentul congresului prescrie, că acei deputați, care în întâiele cinci zile ale lucrării lui, nici nu se înfățișază în persoană pentru a lua parte la lucrări, nici nu-și cer îngăduință de a lipsi având vre-o pedecă de a veni, — *să se socoată ca-și-cum n'ar fi fost aleși, adecă să se lapede din șirul deputaților!*

Dnii *Veliciu* și *Suciu* o știau aceasta, și ca să nu fie lăpEDAți din posturile de onoare la care i-au ales credincioșii bisericii lor, au trimis congresului scrisoare vestitoare, că ei nu pot veni, și că de ce, *dar' — în limba ungurească*, căci, precum știm, directorul temniței din Vaț a spus că nu știe românește, ear' întemnițaților nu le e iertat să scrie decât într'o limbă cunoscută lui!

Ce-a făcut congresul în fața acestei scrisori? Eată ce: *N'a voit nici să o iee în socoteală că a sosit*, ci a zis: Noi cu deputații nostri români, ca congres care numai românește își isprăvește toate lucrările sale, numai în limba română ne putem înțelege, fie cu graiul, fie în scris! Socotim pe deputații acestia ca lipsind fără a-și fi trimis scrisori de legiuire a lipsei. Și așa au făcut.

Au stat apoi așa până au trecut cele cinci zile prescrise, ear' după cinci zile,

luându-se la desbatere treaba deputaților ce lipsesc încă, fără a-și fi trimis rugările pentru îngăduință, — congresul a luat hotărîrea față de dnii *Veliciu* și *Suciu* așa: Fiind cunoscut, că unde dinșii se află, și știindu-se că nu pot veni, și știindu-se și aceea, că nu le e lăsată nici puțința de-a scrie românește congresului, — *congresul, nesocotind scrisoarea ungurească trimisă de dinșii*, (și așa luându-i ca-și-cum n'ar fi trimis nici o scrisoare), îi privește totuși ca lipsind cu temei, și le scusă lipsirea! —

*

— Privitor la grănițerii bănățeni. —

De-a adus însă congresul chibzuite și bune hotărîri în trebile pomenite: a căsătoriei civile, a școlilor, și a deputaților închiși, — a adus în anumite treburi și hotărîri mai puțin chibzuite, ba după părerea unora, de tot greșite, rele. O astfel de hotărîre e doar cea luată în treaba cercului grănițeresc bănățean. Eată de ce e vorba:

Fiecare diecesă are să dea, pentru congres, câte 20 deputați mireni și 10 preoțesți. Pentru alegeri diecesele sînt împărțite în câte 10 cercuri deopotrivă, dând fiecare câte 1 deputat preoțesc și 2 mireni.

Diecesa Caransebeșului însă, în care cade și așa numitul »*confiniu militar*« (grănița) de odinioară, pe care erau vestitele »*regimente de grăniță*«, a fost prin însuși »*Statutul Organic*«, legea temelnică a bisericii gr.-or., altfel împărțit, și anume socotindu-se vredniciile poporului nostru din acele ținuturi de grăniță, și cinstea ce ele au făcut-o neamului în atâtea rînduri, și mai avându-se în vedere și alte pricini tari, s'a dat drept grănițenilor gr.-or., care sînt 135.000 suflete, să aleagă tot atâția deputați pentru congres, cât și cealaltă parte a diecesesei care cuprinde 240.000, și dreptul acesta li-s'a întărit grănițerilor prin lege. Cu vremea, grănița s'a desființat și azi nu mai e, și așa sinodul

din Caransebeș a cerut să se desființeze și dreptul deosebit bisericesc dat lor privitor la congres și să se împartă în chip deopotrivă pentru toți credincioșii, cercurile alegătoare de deputați, și a cerut dela congres să aducă o hotărîre în acest înțeles. În congres s'a stîrnit o dispută infocată și lungă asupra acestui lucru.

Deputații *Zigre*, *Pavel Rotariu*, *Cor. Brodiceanu* (ales în cerc grănițeresc deși el însuși nu e grănițer) și alții, au fost pentru împărțirea nouă a cercurilor, căci e nedrept, zic ei, ca 135.000 de credincioși să dea tot atâția deputați câți 240.000. Grănița nu mai e, să nu mai fie nici drept deosebit! Biserica, zic dinșii, trebuie să fie mai ales scut al dreptății desvîrșite, dea dară tuturor credincioșilor drept de alegere deopotrivă!

Dnii deputați *Ionaș*, *Mih. Popovici*, *Budișteanu*, *Truța* și alții, luptă tare pentru ținerea și mai departe a stărilor de până azi, căci, zic ei, a știut și marele *Șaguna* și conducătorii de atunci, că e nepotriveală după numărul sufletelor și după loc, și totuși au făcut-o, ca o *reșplată binevrednică de grănițeri*, dându-le drept ceva mai deosebit. Nu ni-se cade dar' nouă să le scurtăm acum dreptul și să schimbăm așa din chiar senin legea, cu atât mai virtos că nu se simte nici o lipsă, și că, schimbându-o, va trebui să o așternem de nou spre întărire guvernului unguresc, ear' el ar putea cere cu o cale și alte schimbări, și eată-ne în o mare primejdie!

După multă frecare și aprindere, s'a pus întrebarea la vot, și au biruit cei doritori de nouă împărțire, fiind de părerea asta 24 deputați, ear' pentru susținerea împărțirii vechi, numai 20. —

Acestea ar fi lucrurile de mai mare însemnătate desbătute în congres, și care am crezut că e lipsă și e bine să le cunoască și cetitorii »*Foii Poporului*«.

Poesii populare.

Din Varviz

culese de *Petru Moldovan*.

Jelui-m'aș jelul,
Jelui-m'aș și n'am cui,
Jelui-m'aș codrului.
Codru-i jalnic ca și mine
Pică-i frunza nu-i rămâne
Numai biete clomburele
Să le bată vînturile
Ca pe mine gândurile,
Dar' m'oi lăsa pân' pe vară
Și-oi eși la câmp afară,
Doar' vor crește viorele
Și m'oi jelul la ele
Ca la surorile mele;
M'oi lăsa până pe vară
Doar' or crește clopoței
Și m'oi jelul la ei
Ca la frățiorii mei.

Din Sadu

culese de *Mihailu Călin*.

Foaie verde bobareu
Pe drumul care merg eu
Nu e iarbă nici dudău
Nici fântână nici părău
Să-mi potolosc focul meu;
Focul dela inimioară
Nu mi-l potolește-o țeară
Numai mândra într'o seară.
Nici Slatina cu Oltul
Nici Craiova cu Jiul
București cu Dâmbovița
Numai mândra cu gurița.
Foaie verde de aluna
Aș muri dar' nu acuma,
La toamnă când o da bruma
Pe brațe la neica Lina,
Neica Lina Lisandrina
Ce-mi face din deal cu mâna
Cu mâna cu mîneca
Să mă duc în crâng la ea.

Cântece ostășești.

Culese de *Iulian Barna*, din Mihalț.

Bate vîntul Vinerea,
Trec feciorii Dunărea,
Câte trei alătura
Cu puștile-asemene
Blăstēmând pe maică-sa:
Fire-ai maică, blăstēmată,
Că nu m'ai făcut o fată
Să torc cu furca pe vatră;
M'ai făcut, maică, ficior
Neamțului de ajutor
Multe drumuri mergător,
De țeri multe bătător!..
Înălțate împérate
Pune pace și ne lasă
Să ne 'ntoarcem ear' acasă,
C'avem mîndre tinerele
Doru și jelea-i cu ele
De nu pot purta mărgele
Nici mărgele nici ine!..
Pune pace, împérate,
Că tu dacă ti-i tot bate
Nu rămân feciorii pe sate
Numai maice supărate,
Fete mari încredințate.

Cântăreți români în București.

Despre reușita ce a avut-o »Reuniunea română de cântări din Sibiiu« cu concertele date în București, foile de dincolo sunt cari de cari mai spunetore de laude. Să le lăsăm să vorbească ele. Neputând cuprinde tot ce spun, dăm numai câteva spicuri.

»Naționalul« scrie între altele:

Corul dlui Dima, alcătuit din peste 60 persoane, din care 34 numai doamne, a cântat bucățile musicale cu o *măiestrie*, care 'i-a atras aplausele însuflețite și îndelung repetate ale publicului de față. *Sala de sus a Ate-neului, înșesată de lume, răsuna pentru întâia-ovară de sunetele calde și duioase ale muzicii române.* »Fântâna cu trei izvoare«, »Cucule cu peană sură«, ca și »Mândruliță de demult« repetată, au însuflețit publicul, încât îl făcea să uite cu totul căldura năbușitoare din sală. Dl G. Dima, fără nici un sprigin, în Sibiiu, în mijlocul Ungurilor și a prigonirilor lor, a reușit să ne dea un cor admirabil!

»Adevărul« scrie:

Nici-odată nu s'a văzut în București un cor așa de deservit și de puternic ca forță musicală din care se alcătuește. Publicul a aplaudat cu însuflețire atât pe coriștii cât și pe conducătorul corului, dl Dima.

»Gazeta Poporului« scrie despre seara concertului:

A fost una dintre cele mai strălucite seri musicale ce a avut capitala. Ascultat de M. S. Regina în fața unui public ales și numeros, cum rare-ori s'a văzut în sala Ate-neului, corul dlui Dima a cântat cu o măiestrie admirabilă bucăți naționale.

D-șoara Alexandrina Cunțau, are o voce dulce și colorit frumos. D-na Dima, a cântat o »Odă sofică« și »Știi tu mândro?« având o prea frumoasă isbândă. Nu mai puțin este de însemnat și »Creațiunea« cântată de doamna Maria Crișan. Programul s'a sfârșit cu »Hora« de dl G. Dima, cuvintele de Vasile Alexandri.

Este de nedescris însuflețirea cu care publicul a salutat, prin tunete de aplause pe concertiști, după cântarea fiecărei bucăți. M. S. Regina a aplaudat foarte mult, dând prin zimbete semnele sentimentelor de admirațiune de cari era cuprinsă. La sfârșitul programului, a chemat în loja sa pe dl G. Dima, și a vorbit cu dînsul câteva minute, rugându-l ca să mai cânte ceva. Și corul a mai cântat atunci »Mândruliță de demult« și »Fântână cu trei izvoare«.

Putem cu drept cuvânt spune, că venirea la București a »Reuniunii române de cântări din Sibiiu«, a fost pentru noi o adevărată sărbătoare. Corul acesta sub conducerea unui artist de valoarea dlui Dima, poate ține deget cu cele mai bune coruri din apusul Europei!

»Țeara« scrie:

Toate bucățile din bogatul program au fost cântate cu o artă deservită, transportând pe toți cei de față și făcându-i să isbucnească în aplause nesfârșite. Cântarea psalmului 42 a mișcat atât de mult pe ascultători, încât o parte a lui a trebuit să fie repetată de mai multe-ori, ear' *Maiestatea Sa Regina s'a sculat în picioare și a aplaudat!* Concertul de-aseară a fost o îndoită sărbătoare!

Tot așa »Timpul« și alte foi din București.

Dl Dima a primit o cunună de argint, în semn de laudă, ear' coristele toate buchete de flori trimise lor de Regina Elisaveta.

Mare cinste ni-au făcut; mândri putem fi de acest cor!

Unele foi scriu chiar, că pe dl Dima o să ni-l iee și să-l ducă în România, să lucreze acolo întru cultivarea muzicii naționale.

„La Țintă“.

Dl asesor consistorial Nicolae Cristea, membru în comitetul național, după eșirea d-sale din prinsoarea din Vaț, unde a stat 8 luni pentru Memorand, a scos de sub tipar la »Institutul Tipografic« din Sibiiu, o broșură sub titlu de mai sus. Broșura de 73 pagini, e de cuprins politic. Este o privire a unui ochiu ager, limpede și departe văzător peste câmpul nostru politic. Prin această broșură dl Cristea ia cuvânt în marea dezbateră dintre Români și Maghiari. Și dacă și până aci ni-a fost cunoscut ca vrednic și priceput apărător al cauzei românești, prin broșura aceasta, dl Cristea ni-a dat o nouă și puternică dovadă, că e chemat între cei chemați, a se rosti în această luptă înverșunată și adese-ori chiar desnădăjduitoare. Pe cât de drept și de neșovăitor a stat în toiul bătăii celei mari, în fața tribunalului din Cluj, neputându-l nimic face să-și peardă cumpătul ori să-i tulbure limpedea și recea judecată, întocmai și acum, în toiul luptei sgomotoase dintre noi și Unguri, care pe mulți 'i-a scos din socoată, dl Cristea apare stând neclintit și netulburat de urletele furtunii dușmane, și își spune cuvântul, și spune că unde o să ducă la urma urmelor toate baterile acestea nebune.

Ia pe rând învinuirile ce ni-le aruncă Maghiarii, și le destramă cu mână dibace și tare, și le arată cât sunt de netemeinice, de ris chiar. Ia apoi și laudele ce ei 'și-le aduc loruși spre a se ridica peste noi, și le desțese de rămân numai puzderii, pe care le poți spulbera fără nici o greutate în vânt.

Vom da o pildă. Ungurii se laudă mereu înaintea străinătății, că țeara aceasta numai prin ei și prin ei, a fost susținută, apărută, întărită și înălțată timp de o mie de ani de când au pus ei piciorul în ea: Numai a lor e vrednicia, că ea mai stă și a nimărui altuia. Și că toate sunt a se mulțumi istețimii lor în ale politice și cărmuirii. Și prin aceasta vor să arete, că au în urma urmelor drept a se răsfața aici și a trage dungă peste celelalte neamuri din țeară. La acestea răspunde dl Cristea în cap IV. al cărții (pag. 17. Traducem în stil popular):

»Maghiarii trec înaintea multora de oameni foarte deprinși și isteți în ale politice. Asupra acestui punct am făcut cercetări în istoria regatului unguresc. Maghiarii se laudă, că în veacul al 9-lea (când au venit), ei singuri au fost harnici să întemeieze stat în câmpiile Panoniei. Tot ei se laudă, că numai ei au fost, prin urmare numai ei și sunt în stare a-l susține.«

Și aci dl Cristea le aduce aminte de cuvintele întâiului rege maghiar, Stefan-cel-sfânt, care a zis: »*Domnia unei limbi este frângurie și slabă!*« prin care tocmai le-a adus aminte să nu se razime numai pe sineși, — apoi zice mai departe:

»Să aruncăm o privire în fugă asupra celor 368 ani dela înfrângerea dela Mohaciu. (La Mohaciu au fost Ungurii zdrobiți de Turci la 1527, perindu-le cel din urmă rege, și de-atunci n'au avut mai mult Rege din neamul lor unguresc). Ori-cât de în fugă ar fi privirea ce am arunca-o asupra acestui trecut al Ungariei, vom afla o mulțime de pași greșiți

din partea așa zișilor »alcătuitori de state«, și foarte puțină politică »excelentă!« Înfrângerea dela Mohaciu nu dovedește agerime și istețime politică pe partea Maghiarilor, pentru-că 'și-o pregătiseră ei înșiși de mai nainte. Nemeșimea cea îngâmfată a adus nenorocirea asupra regatului. Ei au venit în neînțelegere cu elementele (cu popoarele), care sunt temelul țerilor, și fără de care în vremuri grele nu se pot opri potoapele primejdioase din afară.

»Dacă nu erau Habsburgii (Împerați nemți ai Austriei) în vecinătatea apuseană a Ungariei, și dacă acestia nu înterveniau pentru Ungaria ca să o scoată din nămolul în care o înglodase sumeția și ușurința maghiară, astăzi s'ar vorbi și scrie despre Ungaria mai puțin decum se scrie despre *Litvania!* Habsburgii au alungat din Ungaria pe Tunci! Aceasta doar' nu o vor tăgădui nici Maghiarii. Oare nu se desleagă apoi de sine întrebarea: Cine sunt creatorii, cine susținătorii Ungariei? Acei cu gura plină de laude, că sunt alcătitori și susținători de state, sau aceia care în faptă au mântuit țeara de Turci? Aduceri aminte cum sunt cele după Zapolya, Bocskay, Bethlen, Rakoczi II., nu prea vorbese spriginitor acelora, care bătându-se în piept strigă mereu: Noi am întemeiat și susținut Ungaria o mie de ani! Lingușirea față de Turci și de Francezi, din partea Maghiarilor, mai curând lungia, în acele timpuri, decât scurta durata domniei turcești peste Ungaria. Cu toate acestea *Habsburgii* după-ce au scos Ungaria din ghiarele turcești au dăruit-o *Ungurilor*, mulțumindu-se cu moștenirea Coroanei ungurești în Casa lor domnitoare. Ear' în anul 1848 Habsburgii se învoesc, ca dându-se egalitatea de drept *tuturor națiunilor din Ungaria* și cu încetarea iobăgiei, țeara să aibă constituțiune cu guvern responsabil, neatrmată de cealaltă parte a împărăției, rămânând numai ca împăratul Austriei să fie totodată și rege al Ungariei«.

Din proba dată poate vedea ori-cine cât de luminos și temeinic bate dl Cristea laudele Ungurilor, și cum, cu istoria în mână, le spulberă! În același chip tare, apără cererile noastre românești, și arată cât de legiuită e lupta ce noi o ducem; și socotind isbânzile de până aci ale acestei lupte grele, și temeiurile tari pe care e pusă, te lasă cu nădejdea într'un viitor mai frumos, într'un sfârșit bun al ei.

Recomandăm cu caldura cartea, cetitorilor nostri inteligenți. Ea te însuflețește și mai mult pentru lupta națională. m.

Pentru mintea Ungurilor.

»Liga« română din București a ținut săptămâna trecută adunarea sa anuală, la care s'a dat seamă despre lucrarea de până aci a »Ligei« și s'a ales din nou conducerea ei, comitetul. Au mers toate în bună rîndueală și a eșit la iveală, că această românească întovăreșie pentru hrănirea avântului național, stă încă bine, e iubită și spriginită de frații nostri din regat.

După adunare a urmat un banchet, la care a luat parte lume multă și aleasă, și au vorbit mulți și bine, căci are România vorbitori care te îmbată cu farmecul rostului lor. A vorbit și președintele »Ligei«, vrednicul V. A. Urechid, și din discursul dînsului vom da și noi o părțică mai hazlie, glumeață. Era vorba despre aceea, că Ungurii bănuiesc pe cei-ce formează »Liga«, că ar fi

„nari „irredentiști“, oameni ce atîță neamul și-l umplu de ură contra Ungurilor, însușindu-i gândul de a se deslipi odată de tot de ei și a se alipi către România, — la ce al Urechii răspunzând zice:

„Dacă cei din Budapesta se îngrozesc de irredentism, dacă lor li-se năzare și turbă când falfăe la ochii lor steagul tricolor român, ca taurul sêlbatic din câmpia Sturiei la vederea steagului roșu, atunci n'au decât să se poarte cu Românii de peste munți așa, ca să nu mai cugete ei un singur minut de a trage spre România liberă; nu au decât să și-i facă buni prietini, credincioși cetățeni... Cum? respectându-le limba și biserica, asigurându-le dezvoltarea neîmpedecată culturală, națională, ținînd seamă de drepturile lor!

„Noi atât de puțin sîntem irredentiști și dacoromâniști, în înțelesul în care glava Ungurului îi dă acestor vorbe, că eată eu vî propun, ca cel întăiu păhar al nostru, să-l închinăm întru cumințenia Ungurilor! (Vesellie în adunare).

Examene la sate.

În **Căpușul-de-Câmpie** s'a ținut examenul la școala gr.-cat. în 29 Maiu. A fost de față popor mult și inv. dela școala de stat. Toți au rămas deplin mulțumiți de sporul făcut și răspunsurile bune ce dădeau băieții și copilițele. S'au declamat frumos mai multe poezii și s'au cântat frumoase cântări. La sfîrșit s'au împărțit premii în bani și cărți.

În **Streza-Cârțișoara** s'a ținut examenul la școala gr.-or. în 26 Maiu, și dl protopop, care a condus examenul, a spus, că e mulțumit cu sporul făcut de dl învățator.

În **Frata-de-Câmpie** s'a ținut examenul la 30 Maiu, și, după-cum ne scriu trei țerani de-acolo, cu sfîrșit bun și îndestulînd pe părinții școlarilor. Dl inv. Sofroniu Adam i-a învățat bine a ceti, a scrie, socoti, declama și cânta.

În **Toplița-română** s'a ținut examenul cu elevii dela școala gr.-or. sub conducerea dlui învățator *D. Moisin*, la 19 Maiu. Despre sfîrșitul acestui examen ni-se trimit vești bune. El a reușit peste așteptare bine. Băieții cetiau lămurit și repede, și au dovedit frumoase cunoștințe din comput, din istorie, din istoria naturală și din toate celelalte studii. Poporul e foarte mulțumit cu dl învățator *Moisin* și cu învățătura ce primesc copiii în școală sub conducerea d-sale.

În **Pianul-de-jos** s'a ținut examenul la școala română gr.-or. în 20 Maiu. Cu acest privilegiu epitropia bisericii gr.-or. a dăruit elevilor din clasa a II-a 10 cărți de rugăciuni. Cărțile acestea au fost distribuite de către P. On. Domn S. Medean, admn. prot. între elevii cari au obținut calculi mai buni în protocolul de clasificățiune.

Subsemnatul, în numele celor 10 elevi ai mei, aduc mulțumită epitropiei sus numite și P. On. Domn S. Medean, pe calea aceasta.

Ioan Floca, învățator.

În protopopiatul Orăștiei încă s'a început ținerea examenelor de vară cu 1 Maiu a. c.

În **Balomir** și **Șibot**, s'a ținut examenul la 5 și 6 Maiu, sub conducerea dlui protopop *N. Ivan*. Au luat parte la examene mulți părinți și au ascultat cu plăcere răspunsurile bune ale școlarilor. Poporul a fost deplin mulțumit cu sporul arătat. Dl protopresbiter s'a declarat și d-sa mulțumit cu

aceste examene, lăudând pe dnii învățatori *Ioan Balomiri* din Balomir, *Filon Nicora* în Sibot, precum și pe d-șoara *M. Cristea* din Sibot. Laudă vrednicesc dnii învățatori cari au împodobit școlile cu frunza verde și cununi de flori, făcînd plăcere celor de față.

După examen dl protopop a ținut conferență privată (sfat) cu învățătorii, spunînd scăderile ce a băgat de seamă, ca pe viitor să înflorească și mai tare și mai bine școalele.

În **Bucium-Cerb** s'a ținut examenul a doua zi de Rusalii, și despre acesta ne scrie un țeran următoarele:

Dle Redactor! Vin a vă scrie și eu câteva șire despre examenul dela școala noastră din **Bucium-Cerb**, unde am avut de învățator pe domnul teolog *Mihail Candrea*. Examenul s'a ținut fiind de față domnul protopop din Abrud, apoi dl părinte *Ioan Todescu*, și mulți părinți de ai copiilor. Toți au fost mulțumiți cu răspunsurile copiilor. De asemenea au plăcut foarte tare poeziile frumoase și cântările ce le-am auzit. Școala a fost împodobită cu frunză verde și cu flori. La urmă domnul protopop ni-a ținut o vorbire frumoasă, dându-ne sfaturi, ca să ne dăm copiii la școală și lăudând pe domnul învățator *Mihail Candrea*, și mulțumindu-i pentru sporul arătat cu copiii.

Îndreptare. În numărul nostru trecut, din greșeală s'a scris, că în **Vandasig** s'a ținut examenul sub conducerea dlui *Anania Boldor*, pe când dl *Boldor* a fost învățator în **Valendorf** și acolo a ținut și examenul, — ceea-ce prin aceasta îndreptăm.

SCRISORI.

Maiialul Pompierilor.

Rehău, în 16/28 Maiu 1895.

Stimate dle Redactor,

În aceste timpuri, când în foile noastre nu cetești decât de volniciele mai marilor, de asupririle poporului, sînt vesel, că vă pot descrie o zi de mare bucurie pentru poporul din **Rehău**, și anume cea în care s'a dat maiialul învățătoresc și al pompierilor, în 14/26 Maiu.

Dacă acest maiial nu ar fi întrecut așteptările, nunumai ale mele, ci ale tuturor oaspeților, nici nu 'mia-și lua voe să-l mai amintesc!

Tot în acea zi și-a ținut și „Reuniunea învățătorilor din cercul Șebeșului“ adunarea sa generală în **Rehău**.

Despre comuna **Rehău** nainte de toate trebuie să spun că e o comună de frunte românească, cu trei strade mari, ci case înalte, mai toate cu țigle coperite. Colinele de lângă comună sînt plantate cu vii frumoase.

În ziua numită la un semn de trîmbiță pompierii s'au adunat la cancelaria comunală, de unde în sunetul musicei, a trîmbițelor și dobelor au pornit spre pădure la locul de petrecere, sub comanda primarului *George Goța*, cu steagul dăruit pompierilor de dl *Luca Stroia*, comerciant în **Rehău**.

Inteligența a sosit după sfîrșirea adunării „Reuniunii învățătorești“, și a fost întimpinată de întreg corpul de pompieri cu stîndardul în frunte! Lângă pompieri sta mulțimea poporului, care cu strigăte de »să trîdească« făcea să răsune și să clocote codrul! Abia s'a așezat inteligența la mese, și eată, spre marea bucurie a tuturor celor de față, sosește și mult stimatul nostru domn pretor *Ioan Henteș*. Pompierii îl salutară cu cinstea cuvenită, ear' poporul îl primi cu însuflețite »să trîdească«. —

La prînz a servit, spre mai mare strălucire a sêrbătorii, stimata doamnă *Maria Cărpinișan*, soție de notar din loc.

S'a închinat pentru sănătatea și scăparea în pace a iubiților nostri martiri *din Seghedin și Vaș*, și după vorbirea ținută în onoarea lor, au cântat toți oaspeții »*Doina lui Lucaciu*«.

După masă s'au încins jocurile. Înserându-se ne-am întors cu toții, însoțiți de pompieri, în edificiul școalei. Pompierii în întoarcerea lor către casă apoi, au făcut onor militărește, ca mulțumită, înaintea curții domnilor notari *Oncescu* și *Cărpinișan*, și a domnilor preoți, pentru spriginirea și ajutorul dat la reușita maiialului. În școală petrecerea a durat, încă cu mai mare însuflețire, până în zori de zi. — Mare cinste face comunei **Rehău** ospitalitatea românească, cu care au fost întimpinați oaspeții veniți din alte sate la maiial.

Unul ce a luat parte.

Un răspuns.

Cunța, în Maiu 1895

Domnule Redactor,

La scrisoarea din nr. 21 al »*Foii Poporului*« de titula „O plîngere“ vă rog să dați loc următoarei lămuriri:

Scrisoarea este neîntemeiată.

Adevărul e, că cimiterul din vorbă e esarîndat cu 26 fl. la an unui poporean în favorul plății învățătorului. Cimiterul are două uși, una de către ulița mare, alta de către o uliță mai dosnică. Ușa de către ulița mare nu a fost bătută cu cuie; cea din ulița mică a trebuit să se bată cu cuie, deoarece-ce acolo în vecinătate locuște un proprietar, după-cum s'a exprimat încă în ziua Înălțării Domnului, autorul acelei scrisori, care are vite, cai și porci, care cam dau târcoale prin țintirim, deci pentru ținerea în curățenie și încungiuirea pagubei a trebuit să se bată ușa cu cuie.

Înspre seara zilei Înălțării Domnului, arîndatorul a rugat pe cei-ce voiau să între în cimiter să nu lase copiii ca să-i facă pagubă, însă la îndemnul unei femei, au intrat și mai mulți copii, care toți cu foi de leuștean s'au bătut pe acolo unii pe alții și au alergat călcînd iarba, și pentru asta i-am dojenit eu în biserică, ear' nu pentru altceva, nici am combătut obiceiul împodobirii mormintelor, pe care și eu îl cinstesc.

Acesta e adevărul, după care încheiu zicînd scriitorului acelei corespondențe, cu Psalmistul: »*Iscođii' au fără de lege, stînsu-s'au iscođind iscođiri*«.

Ioan Petrașcu, paroch.

Pentru abonații nostri.

Pe seama abonațiilor nostri cari n'au plătit abonamentul și pe jumătatea a doua a anului de față, am început cu numărul de față, a alătura mandate postale (*Posta-Utalvány*) pentru a le înlesni trimiterea banilor de abonament. Unii vor primi acum mandate, alții cu numărul viitor. *Rugăm însă pe abonenți a nu schimba între sine mandatele, fiind însemnat pe mandatul fiecăruia numărul sub care primește foaia, și trimițînd altul bani cu acel număr, ne face încurcături la împotocolare. De a primit oarecare mandat cu număr greșit însemnat pe el, să binevoească a-l îndrepta.*

*Administrația
„FOII POPORULUI“.*

CRONICĂ.

Procesul Turzenilor. Apelația Turzenilor contra osândei din urmă din Cluj, Curia din Pesta s'a grăbit în chip părințesc, a o respinge!

*

Doamna Letiția Stoica n. St. Șuluțiu din Abrud, osândită, precum se știe, la 5 zile închisoare ordinară, pentru-că a adunat pe seama tombolei din București — 'și-a început osânda în 12 Iunie, în temnița ordinară din Abrud!

*

Nobilă dărnicie. Dl. D. R. Cordescu, bunul Român, care la sfintele Paști a dăruit pe seama bisericii din Fofeldea 20.000 coroane, (10.000 fl.), a săvârșit ear' o prea frumoasă faptă. Comuna Ilimbav a ținut un maial a doua zi de Rusalii, la care au fost poftite și comunele învecinate, și la acest maial a mers de a luat parte și dl. D. R. Cordescu. Cu acest privilegiu d-sa a ținut de bine a-și mai spori numărul faptelor d-sale nobile, dăruind bisericii din comuna Ilimbav și bisericii din comuna Sasauș, câte 200 fl. Cu adevărat frumoase fapte săvârșite dl. D. R. Cordescu, pentru care își atrage stima întregului neam românesc.

*

Vești din Lalașinț. Din Lalașinț primim o scrisoare mai lungă scrisă de cinci Români, din care scoatem următoarele: Dle Redactor! De când ni-a dat D-zeu pe dl. preot de-acum, trebile noastre bisericestișcolare putem zice, că sânt puse pe drum bun. Sub conducerea d-sale, de 12 ani, firește cu ajutorul, învoeala și spriginul poporului, biserica s'a înfrumusețat cu un clopot nou, s'a cumpărat pământ bisericesc, s'a renoit școala; acum mai în urmă am răscumpărat tot pământul, ce a avut cămară agronomică, și așa mai departe. Vă facem mai departe cunoscut, că noi aici avem un fibiriu, Român, care trebuie să o spunem, cunoaște foarte bine oamenii de omenie, și unde poate ajuta poporului, mai ales la răscumpărarea pământului dela cămară multe sfaturi bune ni-a dat, pentruce îi și mulțumim din inimă. Avem noi și neplăceri de altfel în comună, și și oameni cari ne fac greutăți, dar' despre acestia cu alt privilegiu.

*

Naționaliști evlavioși. Din Frata-de-Câmpie ni-se vestește, că poporul de acolo aflând despre mergerea Drului Lucaciu pe 7 Iunie de nou la pertractare, a hotărât ca în zilele dinaintea pertractării să facă slujbe în biserică, ca D-zeu să-i dea tărie și sănătate să poată înfrunta și noua lovitură îndreptată contra lui de prigonitorii iubitelui nostru neam. În același timp s'au făcut rugăciuni și pentru ceialalți scumpi întemnițați naționaliști.

*

Din Sălțiște (l. Sibiiu) ni-se vestește un lucru de toată lauda. Sătui de șicanele și de nesațioasa rivnă după parale a măcelarilor, zece fruntași sălțișteni, s'au întocmit într-o *„tovărășie de consum“* (hrănitore), cu un capital de 1000 fl., cu scopul de a da publicului carne bună și ieftină, fără a ținti la câștig bănesc. Tovărășia aceasta lucrează abia numai de vre-o 2 săptămâni, ear' urmările la care a ajuns, dovedesc pe deplin cât de sănătos a fost gândul întreprinderii acesteia. Prețul cărnii a scăzut cu 8 cr. la chilogram, ear' măcelarii lacomi sânt aduși a nu mai pute ține deget cu ea, căci toată lumea

cumpără dela tovărășie. Felicităm pe bravii întemeietori ai acestei tovărășii, și le dorim mulți următori, mai ales pe satele noastre, unde străinii și Oveii se îmbogățesc din sudoarea țeranilor. Dorim din inimă, ca în curând să putem vesti și din alte părți; înființarea astorfel de tovărășii, pentru toate cele de lipsă hranei.

*

O plângere. Țeranul Stefan Pop din Filea-de-jos, ne trimite următoarele șire: „Dle Redactor! Vă facem cunoscut, că noi Românii gr.-cat. din Filea-de-jos stăm foarte rău cu biserica, că până acolo am ajuns de se intabulează averea sfintei biserici pentru dare, și am făcut cunoscut la dl. protopop din Turda Iacob Lugojan să iasă în comună și să tragă socoată curatorilor, că de ce nu plătesc darea de ne lasă să pățim așa rușine? Și va fi de vină și dl. preot, că de ce nu ia de scurt pe curator să-și facă datoria, și am dori ca lucrurile acestea să se știe ca doar' se îndreaptă“...

*

Nenorocire pe mare. După-cum se telegrafează din Madrid, corabia spaniolă cu vapor (aburi), numită „Dom Pedro“, s'a înecat lângă Corrubedo, fiindcă i-a plesnit cazanul cel mare în care ferbea apa, (ca la tren); 103 oameni s'au înecat în mare și numai 38 au putut fi mântuiți. Corabia „Mac-Mahon“ a fost trimisă într'ajutorul celor nenorociti.

*

Cetitorilor noștri. Atragem azi în-deosebi luarea aminte a cetitorilor noștri asupra dării de seamă despre *„Biblioteca pentru toți“*, publicată în foia numărului de față al „Foii Poporului“.

*

Un Moț mort în București. În săptămâna trecută a încetat din viață, la București, în chip neașteptat, în Tîrgul Moșilor, țeranul Stefan David din Transilvania. Nenorocitul mersese împreună cu soția sa, de câteva zile în București, spre a vinde un car de donițe.

*

Dar evlavios. Din Baciu (com. Clujului) ni-se scrie, că locuitorul de acolo Anania Iascău a dăruit pe seama bisericii un rînd de vestimente negre în preț de 25 fl. Fie laudat pentru creștineasca sa faptă.

*

Mulțumită. În Chisorosin pe sfintele Paști au făcut mai mulți evlavioși creștini mai multe daruri frumoase, anume: Helena Cralovician din Timișoara, a dăruit o icoană cu o candelă în preț de 4 fl. 50 cr.; Adam Sames doi prapori în preț de 50 fl.; Marina Cralovician un acoperemînt pe trespod, de mătășă în preț de 12 fl.; Pavel Vacarescu două sfesnice în preț de 6 fl.; Stefan Pesecan o icoană, 4 fl., Iova Pesecan o icoană, 3 fl.; Ioan Ristin o icoană, 3 fl.; Lazar Colariciu cu soția sa Mila, trei perdele la ușile altarului, 4 fl.; Dobra Suci un acoperemînt pe masă, 2 fl.; Costa Vaiciu o icoană 1 fl. 50 cr.; Iuliu Vuia, locuitor, în B.-Comloș o icoană și o lumină, 5 fl.; Geza Muntean și Ioan Tolcia din Chichinda, un sfegnic, 7 fl. 50 cr.; Sana Martin un stihar, 8 fl., și Marta Ristin două acoperemînturi pe iconostas în preț de 2 fl. Pentru cari daruri evlavioase, li-se aduce în numele comunei noastre bisericesti, și pe această cale cea mai ferbinte mulțumită. Chisorosin, Aprilie 1895.

Pavel Vacarescu, preot gr.-or.

R Î S.

Laudă, nu glumă!

Erau undeva doi vecini. Unul, avut, avea cinci fete, dintre cari 4 erau măritate, altul sărac numai o fată avea, și aceea da spre îmbetrânire. Săracul gândi în sine: când vor veni peșitori la fata vecinului, am să ascult la fereastră, să aud cum își laudă el fetele de 'și-le mărită pe toate, și eu numai una am și n'o mai pot cheltui!!

Peste câteva zile vin niște oameni la avutul, să 'i cumpere o vacă. Săracul fuge sub fereastră să asculte. Acela își laudă vaca: „Dragii mei, nu veți găsi un dobitoc ca acesta să umblați cu opinci de fer, că mănâncă cât îi dai, și de lapte îi ca o fântână, și îi fată în tot anul“.

Cel sărac a înțeles lauda și s'a dus acasă, mândru că acum și el știe ceva. După puține zile vin la el niște peșitori. Dinsul începe a-și lauda fata: „Dragii mei, nu că doară e a mea, da un dobitoc ca acesta nu găsiți să umblați cu opinci de fer, că mănâncă cât îi dai, — și ce-lelalte, precum le auzise la vecinu.“

Peșitorii se uită unul la altul și îi ziseră:

„Apoi dacă-i așa, ține-o pentru, d-ta.“

George Oprean.

*

Un pungaș se duce la un avocat și-i spune că ar avea dorința de-a intra în slujba lui.

— Cum ai îndrăsnit să-mi ceri slujbă, îi zise avocatul, când știi bine că ieri te-am apărut la tribunal pentru o pungășie?

— Păi, vezi dle avocat, răspunse pungașul, m'afi laudat așa de mult, încât am crezut că vă fac onoare intrând în slujba d-voastre.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale Sylva Nicoară în Munhall-Pa (în America). Un astfel de oficiu nu se află. Nu 'ți-o poate nimenea trimite dacă ea de bunăvoie nu vine! Scrie-ne unde îți e nepotul acum, și de ce religioasă e, și îi vom da lui sfat de unde să ceară. Abonentului 5500. Dl. S. Stoica după cât știm, se află în Abrud; știricește acolo. După *„Pietatea“* vom știri; poate în săptămâna viitoare să-ți dăm răspuns. Privitor la boala de care întrebă, nu 'ți-am putut da sfat de aici. Un medic numai îi poate ajuta.

D-sale Nic. Fleșeriu în Saschiz. Mulțumim de frumoasă veste. Pentru numărul acesta sosită prea târziu. În cel viitor îi vom face loc.

D-sale L. M. în Iz. Lăsându-ți D-tale răspunderea pentru cele împărțite, vom publica pe scurt știrea, în numărul viitor.

D-sale G. T. în Șiad. Același răspuns: Spuneți acurat câte vite aveți. Nu știm ce voesc domnii aceia, dar' gândim că vor numai să facă statistică, numărare a vitelor din țeară, și de aceea e neapărat de lipsă să spuneti întocmai cum stați.

D-sale I. P. în F. d. C. Treaba cu curatorul obliți-o D-voastră acolo cum știți. Nu mai aveți încredere: alegeți pe altul. Nu putem da publicului mare știri chiar așa de tot locale.

D-sale N. C. F. în F. Nu poți nici dacă treci la unire, până nu ești despărțit după lege de cea dintâi.

D-sale N. V. F. în Bl. N'am primit scrisoarea după care întrebă.

D-lui A. B. în Przemysl. 'Ți-am dat răspuns în epistolă închisă.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**
Proprietar: **T. Liviu Albini.**

LOTERIE.

Tragerea din 8 Iunie n.

Budapesta: 62 38 21 10 51

Tragerea din 12 Iunie n.

Sibiu: 49 58 52 21 17

5 vițele și 3 tăurenci

de la 6—15 luni, două vaci fătătoare de trei ani și un taur de 1³/₄ an provăzut cu certificat, toate de rasă originală „Pinzgau“, de vânzare la

Alexandru Lebu,

[1883] 3—3

proprietar în Sibiu.

Strada Rosenanger nr. 11.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

președinte al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

CAROL F. JICKELI

negustorie de fer
SIBIU (PIAȚA-MICĂ)

[1399] 5—

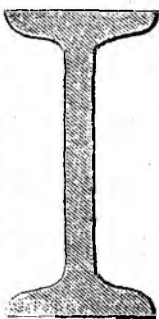
Fier în drugi

dela

Hunedoara (Kudsir).

Fer maghiar de fason și nemțese de decorații.

Deposit de traverse

șine vechi dela căile ferate,

Cement de Portland

Cement român

și

țesături de țevi pentru stucatură

Liste de prețuri pentru furnisări ab fabrică franco la orice stațiune.

Șine vechi dela căile ferate se taie în lungimi după plăcere.

CAROL F. JICKELI

[1783] 4—6

SIBIU
PRAVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ

SIBIU
PRAVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ

Coase de oțel turnat cu tigiaie pe lîngă garanție de calitate bună.

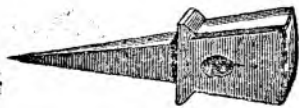
Lungimea	75	80	85	90 ctm.
1 bucată fl.	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă vîndută de mine pe garanție (felelat), care nu e pe plac, se primește înderēt, respective se schimbă, chiar și atunci, dacă coasa a fost deja bătută și folosită.

La fiecare coasă se alătură un bilet de garanție.

Cumpărându-se 10 bucăți deodată, se dă una gratuit. Într'un pachet postal de 5 chlgr. încap după lungime 6—8 coase.

Francatura împreună cu timbrul buletinului și cu provisiunea de rambursă încassată de postă se urcă la un pachet de 5 chlgr. după depărtare la 27—42 cr.

Ciocane de coasă și nicovale:

cu ciocan ușor, 1 garnitură . . . fl. —.93 cr.

cu ciocan greu, 1 garnitură . . . fl. —.98 cr.

Cuți:

peatră neagră . . . —.12 cr.

marmoră . . . —.25 cr.

peatră bergamo . . . —.40 cr.

Cele mai bune furci franțozesti de fîn și de gunoiu.

Furci de fîn semnul CFJ

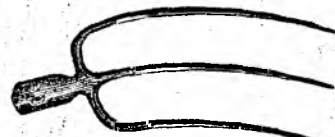
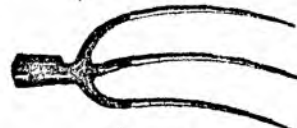
cu 2 3 coarne

1 bucată —.70 —.75.

Furci de gunoiu semnul CFJ

cu 3 4 coarne

1 bucată —.85 1.05.

CFJ

CFJ

Pentru furcile acestea, ce nu au seamăn, garantez un an întreg și anume astfel, încât primesc înderēt ori-și-care furcă, ce se va fi rupt până într'un an de zile.

La fiecare furcă se alătură un bilet de garanție.

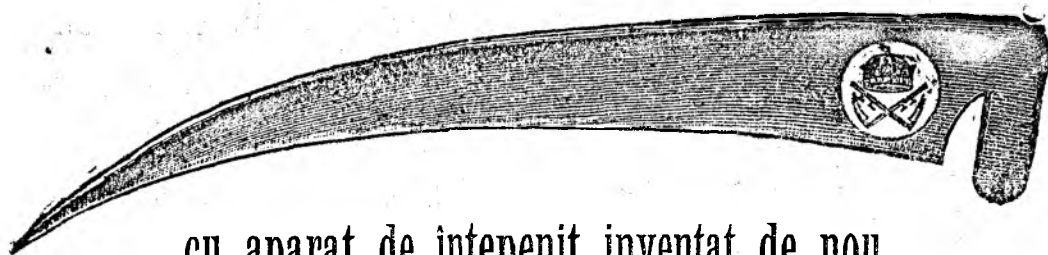
O nouă invenție însemnată pentru agricultori.

COROANA TUTUROR COASELOR

INDISPENSABILE PENTRU FIECARE ECONOM SUNT

COASELE „KRONEN“ DE OȚEL ALB

ces. și reg. patentate

[1572] 5-

cu aparat de înțepenit inventat de nou.

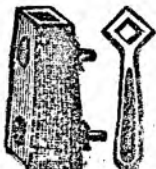
Aceste **coase**, sunt fabricate din **cel mai fin oțel alb** și se bucură de protecția legală a ministerului ces. reg. austriac și reg. ung. de comerț.

Cine folosește odată această coasă, acela nu va mai cumpăra alta, deoarece coasa „Kronen“ patentată e coasa favorită a ori-cărui econom, renumită prin :

1. Manuare foarte ușoară, elasticitate și formă frumoasă.
2. Taiș ascuțit ce ține vecinic, pentru-că e de două-ori întărit, nu se tocește nici-odată.
3. Bătută odată coasa, ține mai multe zile, chiar și în cea mai tare iarbă de munte.
4. Se poate cosi, cu o singură ascuțire cu gresa, circa 120—130 pași în cea mai deasă iarbă.

Furnizez aceste coase sub garanție, pe lângă ramburs sau trimiterea banilor anticipativ, postă sau cu trenul în următoarele 6 mărimi cu prețurile următoare :

Mărimea:	70 ctm.	75 ctm.	80 ctm.	85 ctm.	90 ctm.	95 ctm.
Prețul:	90 cr.	95 cr.	fl. 1.	fl. 1.10	fl. 1.20	fl. 1.30

Un aparat de înțepenit
dimpună cu îndrumarea de folosire **Numai 40 cr.**

Potrivindu-se la ori-care din coasele numite și la ori-ce coadă.

Modul de înțepenire de până acum al coasei de toporiște are desavantajul, că aceasta se făcea prin verigi, scoabe sau șurube, făcute de un faur sau lăcătar, ceea-ce e împreunat cu spese și pierdere de timp, fără-ca prin aceasta înțepenirea să fie dăinuitoare, pe lângă aceea și toporiștea se ruinează repede, lucru bine cunoscut fiecărui econom.

Toate aceste neajunsuri se pot înlătura prin noul aparat de înțepenit, patentat prin privilegiu în Austro-Ungaria, aparat recunoscut de toate autoritățile specialiste din monarhie.

1. Înțepenire simplă, ieftină, repede și strinsă a coasei, după-cum arată desemnul din stânga.

2. Coasa se poate ușor și repede muta, așeza mai jos sau ridica mai sus.

3. Coasa se poate închide comod ca un briceag și după-cum arată desemnul din dreapta, se poate purta fără pericol.

4. Aparatul de închis durează în veci, deasemeni toporiștea, aceste trebuie așadar' numai odată cumpărate, deși taișul după folosință de ani de zile trebuie înlocuit cu altul nou.

Cuți

potrivit și cu pricepere alese pentru fiecare coasă, cu ajutorul cărora coasa este mai trainică și mai ascuțită, am în 3 calități :

Calitatea I.	Calit. II.	Calit. III.
12 cr.	25 cr.	35 cr.

Giocan și nicovală de oțel
pentru bătutul coasei costă
numai 85 cr.

Pe nimic

dau fiecărui mușteriu, care cumpără mai mult de **5 coase**, un frumos present. Dacă însă mai mulți înși împreună cumpără deodată **50 de coase**, le ofer 20% rabat și expediez coasele până la gara lor pe spesele mele și franco.

În cazul acesta să 'mi-se trimită o arvună de 5 fl. și să se numească gara destinațiunii.

Garanție publică.

Prin aceasta mă deoblig în publicitate a expeda numai *coase alese, bune și fără greșeli*. Dacă însă totuși s'ar întâmpla ca coasa să aibă vre-o greșală, ceea-ce până acum încă nu 'mi-s'a întâmplat, primesc înapoi ori-și-care coasă greșită dar' nefolosită încă, și trimit în locul aceleia *altă coasă bună pe spesele mele* ca dovadă a solidității în adevăr reale.

Viena, 1895.

Iuliu Fekete.

Comande execut imediat cu rambursă prin postă sau calea ferată și mă rog a 'mi-se da adresa corectă, la care sunt a se trimite coasele.

Să Vă feriți de contrafaceri și falsificate. — Comandele să se trimită numai la adresa aceasta :

Agentura gen. a coaselor „Kronen“ de oțel alb **IULIU FEKETE**, VIENA, V., Rüdigerasse Nr 113.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Expropriarea.

Venindu-ne din mai multe părți în-
trebări dela plugarii nostri, ce ar trebui
să facă, că li-se răpesc și strică moștile
cu sila, pe cari se fac deosebite drumuri
fără a li-se plăti prețul de răscumpărare,
chiar și dacă s'a făcut tocmeala înaintea
solgăbirilor. Pe lângă toate-că în anul
trecut condus de iubirea poporului Dr. T.
Mihali, avocat din Dej, încă din temnița
Vașului a dat povețele de lipsă pe larg,
fiind afacerea foarte însemnată, dăm și
noi povețele mai de lipsă pe scurt în
următoarele:

Expropriarea este un fel de cum-
părare a pământelor și altor proprietăți
cu de-asila. În țeara noastră acest drept
este regulat prin art. de lege XLI
din 1881.

În §§. 1—22 legea amintită înșiră
toate casurile, în care expropriarea poate
ave loc, și totodată indegetează purcede-
rea de urmat în scopul de a câștiga în-
cuvințarea expropriării. Pentru cetitorii
nostri este neapărat să știe, că Expropria-
rea se îngăduie, când vorba e de a clădi
căi ferate, a regula riuri, a scurge lacuri
(tăuri) sau altă apă stătătoare, a în-
temeia sau largi fabrici ori a săvârși alte
lucrări pentru binele obșteșc, în sfârșit
când se ivește trebuința a deschide dru-
muri (de țeară, comitatense și vicinale)
sau strade (ulițe) în sate sau orașe. În-
cuvințarea expropriării se câștigă după
formele prescise în legea amintită, de
regulă prin ministrul de comunicație.

Așa fiind, vicecomiții, pretorii sau
alte diregătorii de administrație n'au drept
să deschidă drumuri peste hotare sau
strade prin comune fără îngăduință legală
(după lege) și fără deplina despăgubire a
proprietarilor, ale căror realități (pământuri
sau clădiri de ori-ce soi) le ocupă spre
scopul amintit.

S'au întemplat însă și se întemplă
nu arare-ori, pățania dovedește, că diregē-
tori adese fără suflet și fără durere de
inimă pentru bietul nostru popor au tăiat
și taie hotare întregi cruciș și curmeziș,
spre a deschide drumuri, de care popo-
renii adese n'ar ave nici o trebuință.

Pentru-ca bieții oameni să fie scu-
tiți de asemenea pagube, ba am pute
zice, jafuri, este neapărat să știe fiecare
proprietar, că din proprietatea sa nimēri
nu-i este îngăduit să cuprindă măcar un
pas fără a-l despăgubi în regulă. Când
dar' cineva, fie pretor sau vicecomite,
ministru chiar, ar voi pentru cutare scop
să cuprindă cât de puțin loc, proprietarul
acestuia să-i ceară înainte de toate în-
găduința (concesiunea) de expropriare în
scris, în lipsa căreia este îndreptățit să

protesteze cu hotărîre în contra ocupării.
Dacă cineva ar îndrăzni să cuprindă totuși
locul cu puterea, atunci proprietarul să
se îngrijească de facerea unei simple schițe
a locului ocupat. Această schiță cuprinde
mărima în metri pătrați a locului cuprins,
care trebuie prețuit prin antistia comunală
sau cu ajutorul pricepătorilor de lucru
(prețuitorii comunali). Cu aceste date să
înceapă proces de „conturbare în po-
sesiune“ la judecătoria cercuală, de care
se ține, dacă se poate, prin avocat. Dacă
nu, va înainta jalba însuși la judecătoria
amintită.

Asemenea procese trebuie să se facă
în timp de cel mult un an de când s'a
făcut ocuparea. Este însă negreșit mai
bine să se pornească fără aminare.

Dacă acei, cari vor a expropria, pro-
duc îngăduință de expropriare, atunci pro-
prietarii au să urmeze amēsurat disposi-
țiilor cuprinse în §§. 23—61 ai legii de
expropriare. Prin aceste dispoziții (mēsuri)
se regulează din fir în pēr purcederea
răscumpărării.

Rostul legii este ca fiecare pro-
prietar să fie îndeplin despăgubit, adecă
să capete întreg prețul realității ocupate
cum și paguba ce 'i-se cășunează prin
faptul, că 'i-se schilodește pământul.

Dacă d. p. 'i-s'ar lua din cutare
pământ 3 părți, ear' partea ce-'i rămâne
ar fi cu greu de cultivat, atunci are să
se răscumpere, la dorința apriată a pro-
prietarului, întreagă parțela. Bucatele,
pomii, clădirile sau alte lucruri ce s'ar
afla pe pământul de expropriat, de cumva
proprietarul nu le-ar pute întrebuința,
proprietarul este îndreptățit să ceară des-
păgubirea în regulă pe calea „sumară“
la judecătoria de cerc. Spre acest scop,
proprietarul va îngrijî să 'i-se prețuească
paguba prin antistia comunală, alăturând
la proces documentul de prețuire.

Dela sine se ivește întrebarea: câtă
despăgubire să se ceară d. p. pentru un
jugēr catastral (= 16.00 stângini pătrați)?
Răspunsul atirnă dela felul pământului și
împregiurările economice locale. Ținēnd
seamă că prețul pământului merge sporind
treptat, credem a nu greși prețuind un
jugēr cat. și anume de clasa întâiu cu
300—400 florini, de clasa a doua cu
250—300 fl., de a treia cu 150—200 fl.,
de a patra cu 80—150 fl., și de a
cincia cu 50—100 fl., ear' un jugēr de
grădină cu 400—800 fl.

Dacă voește să dobândească un preț
cât de mare, proprietarul va căuta să
producă toate dovezile putincioase, că
din pământul de expropriat se poate
trage un mare venit. Așa d. p. dacă a
produs sau ar pute produce trifoiu, lu-
țernă, napi de zăhar sau alte asemenea
plante bănoase, al căror venit anual se
urcă la 30—60 fl., proprietarul va do-
bândi un preț mult mai însemnat ca de
obicei. De sine se înțelege, că prețui-

torii datori sânt a lua în privire acest
venit drept punct de mănecare când
statoresc prețul de încuviințat, ear'
30—60 fl. venit anual înfășoșează o
avere de 600—1200 fl.

Dacă proprietarul poate ajunge la
învoală cu expropriatarul asupra prețului,
este neapărat să 'i-se numere suma în-
dată și numai după-ce a primit întreagă
suma tocmită să subscrie pacea, dând ca
să înceapă lucrările pe locul de expropriat.

Drept-aceea, toate învoelile și tir-
guelile cu expropriarea să se facă cu
deosebită băgare de seamă și după zicala
„adă și na“!

Acel care expropriază, are foarte
mare interes să-și poată începe lucrările
de pământ și astfel se nisuește a săvârși
învoelile în grabă spre a pute deveni
stăpân. Din clipa, în care a isbutit, nu
mult își bate capul să-și plătească, bine
știind, că oamenii nu bucurosi încep pro-
cese și că dacă încep, ele nu se ispră-
vesc cu una cu două. Prin urmare pro-
prietarii de expropriat trebuie să stărue
din capul locului pentru a fi despăgubiți
cu bani gata. A îngădui întrarea în po-
sesiune fără a fi urmat despăgubirea în
bani, este a da arma din mână. Câtă
vreme proprietarul stărue a rămâne însuși
stăpân pe ceea-ce are, ușor poate căș-
tiga dreptul răscumpărării grabnice, ear'
lipsindu-'i aceasta, numai cu mare anevoie
isbutește.

(Va urma.)

Commasarea.

(Urmare)

§. 118. După sosirea acestor lucrări,
judecătorul va statori ziua pentru parțelare.

Dacă proprietarii cu ocașunea par-
țelării ar face protestare contra planului
de împărțire, și s'ar ivi nedumerire te-
meinică despre aceea, că într'adevăr planul
de împărțire nu corēspunde judecății și
împăciuirii, în acest cas judecătorul pe
calea direcțiunii catastrale din Cluj, va
recerca pe inginerul legalisator, ca să-și
dee părerea cu privire la afacerea de sub
întrebare. Totodată se va îngrijî despre
împlinirea parțelării și coregerea lucrărilor.

Îndată-ce inginerul va isprăvi cu
parțelarea proprietăților, despre aceasta
va înștiința judecătorul, care va statori
terminul pentru legitimare și ziua când
va introduce proprietarii în posesiunile
nouve (conform §. 120 din această ordi-
națiune).

Pentru legalisare sânt a se aplica
pricepătorii cu întervenirea direcțiunii ca-
tastrale din Cluj, atât inginerii cât și un
econom expert sânt a se invita și aplica
prin dinsa.

În ziua legalisării au drept a-și face
fiecare observarea cu privire la proprie-
tatea sa. După natură și felul lor aceste
observări sânt a se examina de inginerul
legalisator, și pricepătorul economic.

Parțelarea deosebitelor proprietăți este a se examina din diregătorie, atât prin inginerul legalisator, cât și prin economul pricepător.

Inginerul legalisator, supracercarea sau examinarea în casuri de proporționare și commasare particulară, o va îndeplini prin măsurări și computări de probe.

În casuri când commasarea se extinde peste întreg hotarul comunal, inginerul legalisator nu va face supraexaminarea numai prin măsurări și computări de probă, ci pe baza regulilor catastrale, va face o supraexaminare minuțioasă.

Conform rezultatului economic sau de fac, judecătorul se va îngrijii despre coregerile trebuincioase.

Dacă judecătorul află, că lucrările săvârșite se poate legaliza, va prevedea charta împărțirii, cartea proprietăților și coalele de posesiune cu clausula de legalizare. După aceasta starea de mai înainte a proprietăților prin judecată o va declara de încetată, și va introduce pe cale judecătorească proprietarii în noua posesiune.

§. 119. Pentru legalizarea actelor referitoare la despărțire urbană, proporționare și commasarea circumscrisă în paragraful de mai înainte, economul pricepător se va alege dintre persoanele, cari au cunoștință deplină în cestiunile agrare, și cunoaște împregiurările locale.

§. 120. Despre legalizarea proprietăților și introducerea judecătorească în proprietățile nouă, conform §. 118, judecătorul va înștiința despre ziua introducerii pe fiecare proprietar deosebit și pe încredințării sau reprezentanții din loc.

Întârzierea sau omiterea înștiințării personale nici împiedică cursul lucrărilor, nici poate da loc revendicărilor.

Cele zise în §§-ii 89 și 90 sunt a se ține și observa și față cu executarea.

§. 121. Dacă în cursul executării s'ar ivi ceva neîndreptățiri, are loc apelata.

Rugările pentru revendicări sau apelatele se pot face când se îndeplinește executarea, care se ia în protocol de către judecător, sau computat dela isprăvirea executării, se pot face în scris în curs de 15 zile la tribunalul regesc.

Peste apelatele date judecă tribunalul, dela care se dă loc pentru apelata la tablă și dela dînsa la Curie.

Apelata și judecata adusă în afacerea aceea, încât se refereste la pedeapsa în bani sau arest, are putere de a amina executarea judecătii.

§. 122. Tribunalul este îndatorat, ca atât charta cea nouă, cartea proprietăților, coalele de posesiune și actele combinatoare să le împărțasească cu direcțiunea catastrală din Cluj, cât și cu respectivul for al cărților funduare, ca să execute fără întârziare preschimbările de lipsă.

După-ce preschimbările de lipsă s'au executat, actele sunt a se trimite la tribunalul regesc în arhivul căreia se păstrează.

În casurile când commasarea se extinde peste întreg hotarul comunal, pentru catastrul stabil conform §. 117, punctul f), părțile din lucrare după-cum s'a amintit și în punctul dintăiu din acest §. deodată sunt a se susține direcțiunii catastrale din Cluj.

Plante de fâneațe.

V.

Lucrarea pământului și sემենatul.

În toată agricultura lucrul cel mai însemnat este pregătirea pământului pentru sემենaturi, ca să-l facem în stare a aduce recoltă, din sემենța care 'i-s'a dat; deci trebuie să fie lucrat după calitatea sa în conformitate cu natura plantelor ce are să producă. Fiecare pământ trebuie lucrat cu anumit scop, ca adecă pe această cale să ajungă a fi roditor, apoi scopurile mai însemnate sunt: să fie mai bine expus la aer; stîrpit de mărăcini; mենենțelat, ca așa încă și sემենțele cele mai gingașe să poată ajunge la nutremēt; îmbunătățit așa ca gunoiul să pătrundă peste tot; și în urmă ca să poată primi cu toată ușurătatea căldura și umezeala.

Este deplin dovedit, că pământul acela este mai roditor, care conține în porii sei din aerul atmosferic cele mai multe gaze, și această stare 'i-se poate da pământului numai prin lucrare deplină correspunzătoare. Lucrarea înțeleaptă și folositoare a pământului peste tot constă din amestecarea părților sau schimbarea părților aceluia, adecă scoaterea pământului din jos deasupra și celui din suprafață dându-l în jos, această mենենțelare pune în stare părțile deosebite pentru rodire. Dorind noi a sემենă ori-ce plantă. avem o datorință față de noi înșine, ca dacă ne-am hotărît a munci și a pune în lucrare puterea brațelor și vitelor, atunci acel lucru să fie isprăvit după anumite reguli, ca adecă așa ca folos să avem.

Acel econom, care numai scurmă mult pământ, nu ține însă seamă când, și ce lucrare cum o isprăvește, ci numai lucră pe ici colea că așa s'a pomenit din străbuni a scormăni pământ; dar' n'are pricepere și grije ca lucrarea să fie bine împlinită, unul ca acela, puțină ispravă face și vremea perdită puțină dobândă îi poate da. Precum la toate lucrurile din lume se pofteste învățare și experimentare: învățatul lângă masa de scris, măiestrul în atelier, neguțătorul în boltă, marinarul pe mare; întocmai așa plugarul pe câmpul verde și bogat în rouă trebuie să-și întrebuinteze mintea. Cu cât un plugar va ști cunoaște mai iute firea pământului și cursul vremii unde dînsul muncește; cu atât va pute domni mai bine peste pătu-

rile aceluia, va pute scoate unsoarea lui și va pute pune sub domnia sa o parte chiar și din cursul vremilor; cu atât va pute ave traiu mai îndestulit, care face atât pe singuratic cât și pe familie fericită.

Așa sub ori-care plantă și în ori-ce împregiurări, dacă cineva se pune la lucrare, are datorință pentru folosul propriu și ca să nu fie zadarnic prădată vremea și puterea, ca să facă lucrare bună și după toate regulile. Dacă stă această regulă undeva mai virtos se pofteste la muncirea pământului, unde fiecare greșeală aduce pagubă și nu este chip și modru să o îndreptezi. Așa dacă am sემենat eu grăul prea rar, încât a treia parte din pământul lucrat n'aduce roadă; această greșeală la secerat se vede, nu se mai poate însă îndrepta. Așa este treaba și cu lucrarea și sემենarea pământului cu ierburi.

După-ce odată avem sემենța câștigată cu multă sudoare și poate bun preț, atunci două lucruri ni-se impun: lucrarea bună a pământului și împărțirea înțeleaptă a sემենței, ca aceea așa să fie sემենată, ca rევэrsată să ajungă peste întreg agrul; dar' să nu fie nici prea deasă nici prea rară. Știința de altcum a venit în ajutorul plugarului și pe această cale, încât astăzi cu mașinele de sემենat plugarul este încurat din care sემենță câtă îi trebuie, anumit știe mai departe și aceea în câtă depărtare și cât de afund să așeze sემենța, ca din dînsa multă să nu se peardă, și fiecare roadă să aducă.

Înțelepciunea a aflat și pentru cei mai săraci economi mașina de sემենat chiar și cu mâna. Așa că sემենătorul ie pe spate sემենța care voește a o sემենă, aceasta este așezată într'un vas sau candle de pleu, ear' sემենătorul cu améndouă mâinile îndreaptă mașina și pășind înainte pe brazde, aceea o împrăstie cu mult mai regulat și bine de cum poate omul cu mâna. Mâna dreaptă a omului dela o vreme oare-care se obosește într'atâta, încât sემենătorul abia o mai poate clăti, când apoi aruncă sემենța scumpă, numai să fie țipată din sac. Fiindcă aceste mașine nu costă decât 25 fl. câte una, care o pot cumpăra atât singuratici, cât și câte 5—10 inși, de alta parte se poate sემենă cu dînsa foarte cu spor, ar trebui ca economii nostri încă să se îndatineze a le folosi că sემենătura făcută cu dînsa dintr'un singur an, plătește mai mult, decât câte cheltueli are plugarul cu cumpărarea unei mașini, fie că ar fi silit să o cumpere și numai singur.

Dacă voim a sემենă plante sau ierburi singure pe rături, în țelină, atunci pământul se ară de toamna, cât este cu puțință afund și brazdele se lasă fără să fie grăpate, ca frigul și gerul de iarnă de o parte să stirpească mărăcinele, de alta ca pământul prin ger să fie sfărîmat și mենենțelat. Apoi îndată primăvara se

ară a doualoară și se samănă după-cum dorim să avem mestecătura. La tot cazul trifoiu și luțerna se samănă amestecate cu ovės, măzărliche, sēcără ori orz, cari scutesc trifoiul și luțerna până încă sânt fragede, cosindu-se în floare dau fën bun, apoi rădëcinile plantelor cosite îmbunătățesc pământul și păstrează umezală la rădëcinile de trifoiu și luțernă. Mai ântâiu după-ce s'a arat și grăpat pământul se samănă planta menită a scuti trifoiul ori luțerna, apoi de nou se grapă, după această grăpare se samănă mestecat cu țerină, ori nêsip trifoiul ori luțerna, ear' pământul bulgăros apoi se obleşte prin tăvălic. Tot asemenea se samănă plantele de nutreț și în sëmënăturile de primăvară.

Dacă plantele pentru nutreț voim a le sëmëna în sëmënături de toamnă, atunci îndată-ce zăpada s'a topit și încâtva pământul s'a sbicit sau uscat, se samănă trifoiul ori luțerna, care după-ce s'a sëmënat se grapă toată holda. Această grăpare pe lângă aceea, că făcënd țerinos pământul și ajută creșterea trifoiului, totodată este mult folositoare pentru cerealele sau bucatele. De sine se înțelege, că pe grapă în asemenea casuri nu se pune nici o povară, că așa ușoară fiind se nu străbată mai adânc în pământ și se scoată rădëcinile de bucate. Pe lângă toată grija icî-colea se smulge câte un fir de bucate, economul însë trebuie să știe că prin aceasta de loc nu este păgubit, căci recolta sporește în mulțime și bunătate, chiar prin această grăpare. Aceasta este o trebuință, care dacă nu se face, economul are mare pierdere.

(Va urma.)

Prăsirea porcilor.

(Urmare și fine.)

Dorind a îngrășa porcii pentru trebuințele noastre casnice, atunci aceloră li-se pregătește un coteț curat și așa se fie întocmite podelele, ca udul să se tragă și scurgă la o parte, încât porcul menit pentru îngrășare, să fie scutit cât numai se poate de necurătenie, care împedecă îngrășarea. Porcii se pot îngrășa în oricare vreme, mai bine se îngrășe însë pe timpul scutit de frig și când are economul buruene verzi. Îngrășarea se începe cu menențelare de plante: trifoiu tinër, recuină, lobode, care apoi se mestecă cu făină ori țărițe. Peste tot, fiind porcii foarte mîncăcioși, se îngrășe cu cucuruz, orz, ovės, sēcără, alac, bostani, cartofi, ghinde, pești, mai multe feluri de rădëcini, și pe la îngrășitoarele mari cu lături (brahă) dela spirt și bere.

Voind ca îngrășarea să ne succedă, trebuie să păstrăm anumite reguli pe lângă grijirea porcilor meniți pentru îngrășare. Mai întâiu porcii să fie aleși din rasă bună. Să fie de vîrstă acomodată, porcii tineri se îngrășe cu greu; dar' cei b-

trâni tot mai cu greu. De comun se urmărește această regulă, porcul menit pentru îngrășare să fie de 1½—2 ani, vierul folosit pentru prăsilă de 4 și scroafele de 6—7 ani. Avënd trebuință animalul ales pentru îngrășare de liniște, este bine, ca atât vierii cât și scroafele să fie castrate (jugănite). Cu cât se îngrășe porcii în vreme mai scurtă, cu atâta mistuesc mai puțin, de aceea, cine știe îngrășa repede, îngrășe mai ieftin. Ca așa să poată cineva îngrășa, trebuie să aleagă nutremintele și să le facă mai ușoare pentru mistuire, aceasta la îngrășat este o cerință. Deci cerealele să fie măcinate ori rîșnite, cartofi ferți, hranele mai uscate și zămoase să li-se de schimbate, care să fie și sărute.

Mai cu sfat este a da porcilor mîncare adese-ori puțină, decât odată și multă, care o calcă prin teici (vălaie). Așa porcilor să li-se de câte-odată atâta hrană, care o mistuie cu poftă bună. Mai ales trebuie a grijă de apă, ca porcii, să aibă la îndemână, atunci când le vine pofta, mai ales când au ajuns a fi îngrășați numai cu grăunțe curate cari îi înferbentă, trebuie să aibă apă curată tot mereu. Spre acest scop unii economi fac foarte înțelepțește în cotețe câte două teici, una pentru nutremânt, alta pentru apă de beut; nici-când însë se nu li-se de apă prea rece. Unde casa, curtea ori ocolul se află lungă vâlcele curgătoare, economul va face lucru înțelept, dacă va ocoli peste apă un teritor cu gard, apoi în acesta s'a întocmi locul de îngrășare. În asemenea împregiurare porcii vor avè și apă și loc unde peste ziua călduroasă se pot scâlta.

Cu cât se îngrășe mai bine porcii, cu atâta poftesc hrană mai nutritoare și cu atâta li-se dă mai puțină. După-cum am amintit îngrășarea se începe cu: hâlbe, zër, pepeni, apoi pe încet li-se dă nutremânt tot mai bun.

Porcii din fel bun după mistuirea de 25 merțe sau 6 hl. de cucuruz în vreme de 12—14 săptămâni se îngrășe până la 1—2 m.m. Atât porcii cari umblă în turmă, cât și cei meniți spre îngrășare se pot ținè în sănătate bună dacă în hâlbele sau lăturile aceloră adese-ori se pune sare, floare de peatră puicioasă, sëmënță de brad zdrobită și cenușe, cari toate deosebite ori laolaltă se pun în teicile porcilor în așa măsură după-cum avem porcii, la 2—3 câte o mână.

În urmă porcii cari se îngrășe mai bine și ușor se pot cunoaște: dacă au pèr creț și rar, cap scurt și gros, nas lat, picioare scurte și groase, urechi mari, grumazi scurți, pept și umeri lați și nu sânt bêtrâni. Vîrsta se poate cunoaște de pe cei doi colți, cari încep a se vedè în laturea gurii când sânt de ½ an.

Muștele columbace.

Aceste insecte în zilele trecute au făcut mari pagube plugarilor noștri din părțile de meazăzi a Transilvanei și Ungariei, încât numărul vitelor perite din străpunsul acestora se zice că ar fi aproape în preț de o sută mii florini. Această muscă (simulia maculuta) este o insectă micuță de culoare negricioasă, revërsată cu niște pulvere albă, și perișori galbini. După părerea multora, ivirea ei ar fi în legătură cu primăvara umedă și exundările de ape foarte târzi, fiind-că aceste își petrec cele dintâi zile ale creșterii în apă. Aceste împregiurări se zice că ar fi dat cauză sporirii în așa mare măsură.

Deoarece-ce aceste se înfătoșează în roi mari și fiindcă străpung pielea, varsënd prin acutul ascuțit în trupul animalelor o materie iritătoare și veninoasă, fac multă stricăciune între animale. Moartea vitelor vine din inveninarea sângelui, care ajungënd în inimă pătrunde prin vasele de sânge peste întreg corpul. De altă parte animalul străpuns și din aceea cauză poate peri, căci fiindu-'i atacate părțile capului în giurul ochilor și nasului, aceste părți se umflă așa de tare, încât este oprită rësufarea și animalul așa nădușit trebuie să peară. Cea mai sigură apërare este, că îndată-ce se știe că s'au ivit aceste muște, animalele să fie închise în grajduri și scutite bine ca la dînsele să nu poată străbate muștele, așa trebuie astupate toate bortele și găurile ce ar fi pe păreți, ușa sau obloanele dela grajduri. Dacă căldura ar fi prea mare, atunci deschizënd obloanele în dînsele se întocmește pânză prin care aerul poate străbate; dar' muștele nu.

Ca leacuri care încâtva ar scuti animalele se recomandă, acelea care au miros greu cum sânt: terpentinul subțire, iodoformul mestecat cu ceva unsoare, frunza de nuc feartă mestecată cu puțin terpentin. Ca leac mai puternic poate servi zama de tutun (dohan), se ferbe într'o litră de apă 100 grame, 5 grame aloë tot într'o litră de apă, ori 60 gr. foetida în 150 grame oțet și 200 grame apă. Din toate aceste se ung și freacă mai ales marginile dela deschizetoarele corpului și pèrul, care prin mirosul greu depărtează insectele de vite. Pe câmpul de pășune câtă vreme sânt acolo vitele se arde baligă și alte gozuri care rësândesc fum și putoare.

Cât pentru vindecarea vitelor care au fost atacate de aceste muște și sânt morboase, prima datorință a proprietarului trebuie să fie împedecarea, ca boala să nu crească. Spre acest scop mai bune sânt spălările cu ammoniace mestecate cu apă și invélirea locurilor umflăte cu apă rece.

Ca leac mai îndemânos se poate recomanda zama din cepele fierte, cu care se spală locurile străpunse.

De altă parte a doua datorință este grija, ca circularea sângelui și întărirea

nervilor să fie ajutorată. Din care împregiurare vitelor bolnăvite li-se toarnă spirit, rachiou sau vin, cafea sau ciaiou, care irită și mișcă vasele prin care circulă sângele. Pe lângă aceste sub piele se injectează (stropeste): spirit mestecat cu canfor, olei de canfor subțiat sau aether. Bun serviciu face udarea vitelor cu apă rece vărsată prin stropitoare, prin care încă se întăresc și potolește focul de care sunt atinși nervii.

Știri economice.

Ordinațiune. Ministrul de agricultură sub nr. 29.900 III b. 1895 pe baza legii de câmp dm 1894 art. XII. §. 19 pentru pășunatul vitelor și de a împedea contagiul aprinderilor de plumâni a exmis următoarea ordinațiune.

Dispoziții generale:

1. De păstori sau ciurdari pot fi aplicați numai oameni deștepți, care au implinit 18 ani.

2. Forul prim (solgăbirățiile) se conchetează păstorii și prin veterinarul cercual să-i învețe a cunoaște semnele aprinderilor de plumâni, după aceste cu deosebire și peste tot să-i învețe la datorințele și mai ales:

a) atât la început cât și mai târziu, fără nici o excepțiune numai o asemenea vită o va primi pentru pășunat, care 'i-s'a încredințat prin antistia comunală, care este competentă peste teritoriul de pășune;

b) este îndatorat fără aminare a face înștiințare antistiei comunale despre ori-care cas de morb sau perire care s'ar ivi în ciurda, dată lui spre îngrijire. Vitele morboase sau suspecte și până diregătorile ar lua măsurile trebuincioase și ar pute îndeplini examinarea de lipsă, trebuie despărțite dintre celelalte și ținute deosebit de dinsele, cele perite este îndatorat, ca fără să fie secționare sau desfăcute trupurile, să le îngroape;

c) să grijească cu toată vigoarea sau strictețea, ca ciurda lui încredințată, se fie mânăta, păscută, adăpată merizată și grijită peste noapte, întocmai cum 'i-s'a poruncit prin antistia comunală. Să fie mai departe păzită în locul, teritoriul, vremea și modul așa, ca ciurda de loc să nu vină în atingere cu alte vite sau ciurzi;

d) este oprit a extrada din ciurdă fără știrea și invoirea antistiei comunale și numai pentru un timp anumit proprietarilor vitele singuratice;

e) despre ori-care scădere sau pierdere din numărul total al vitelor este îndatorat fără aminare a înștiința antistia comunală.

Păstorii în acest mod instruați și deșteptați despre asprimea legii și răspundibilitatea ce iau asuprași, sunt îndatorați ca nainte forului prim să facă mărturisire despre împlinirea conștiințioasă și punctuală a datorințelor ce primesc asuprași.

3. După cât va fi cu putință, vitele unei comune să nu fie împărțite pentru pășune pe mai multe hotarē, cu deosebire să fie ferite vitele dintr'un ocol sau curte ca să pășuneze în ciurzi sau hotarē deosebite. Pentru deplina stărpire a aprinderilor de plumâni este necungiuurat de lipsă despărțirea pășunatului. După împregiurările locale din când în când primul for dimpreună cu veterinarul statului se va îngriji ca pe lângă asigurarea dispozițiilor folosirea pășunatului să nu prea fie restrînsă. De altă parte fără nici un motiv să nu se îngăduască, ca vitele dintr'o comună să pască în mai multe hotarē sau dintr'un ocol sau curte

să ajungă în mai multe ciurzi ori mai multe hotarē pentru pășunat.

4. Vitele mînate din sat la păscut, sînt a se lua în seamă cu toată acurăteța și a se împărți așa, ca într'o singură ciurdă să nu fie mai multe decât o sută sub grija unui păstor, care sînt a se ține după ciurzi în evidență prin conscriere. Proprietarii de pășuni pot ave deosebit ciurzile lor.

5. Proprietarii de pășuni, nu pot primi din alte sate pe pășunile lor vite pentru vârat și păscut, decât cu concesiunea deosebită a forului prim, încredințat cu supravegherea teritoriului. Autoritatea la dorința veterinarului de stat este îndatorată a pofti dela proprietar, ca dînsul să-și pășuneze vitele sale despărțite de cele străine, sub păstor, teritor și ciurdă deosebită.

Ciurzile care umblă acasă.

6. În ciurzile care seara vin acasă, a ține vite din alte comune sau a le primi pentru pășunat este oprit.

Despre asemenea ciurzi antistia comunală conscrierea să o țină în evidență.

7. Este de a se satori deosebit, că ciurzile care vin acasă pe unde să fie mînate, păscute, adăpate și adunate cătră casă. Cu deosebire să fie satorit timpul și locul pe unde să vină ciurzile acasă, nu cumva să se întâlnească una cu alta. Păstorul este îndatorat fără întârziere a aduce la cunoștința antistiei comunale, vitele care nu 'i-s'ar fi mînate în ciurdă, aceasta îndată trebuie să-și câștige informare despre cauza din care vita n'a fost scoasă la pășune.

Ciurzile care nu vin seara acasă de pe pășuni.

8. În ciurzile care nu vin acasă numai vite dintr'uu sat pot fi primite pentru păscut, și numai până la o sută. Pe pășunatele stabile numai vitele dintr'o comună să fie admise. Pe asemenea pășuni, vite străine, care nu sînt din sat, numai cu îngăduința forului prim pot fi primite la pășune, în care cas însă atât nainte de adunat, cât și nainte de mînate dela pășune, sînt a se visita prin veterinar. Atât mînarea cât și adunarea trebuie înștiințată cu 10 zile mai nainte veterinarului de stat.

9. Nainte de mînate trebuie a se satori de amănuntul toate împregiurările cum pot fi scutite ciurzile singuratice dela întâlnire.

Fiecare conscriere despre singuraticile ciurzi trebuie pregătită în două exemplare, un exemplar să fie totdeauna la ciurdar, celalalt să fie păstrat de antistia comunală, care este încredințată cu grija pășunatului.

10. În acel cas, dacă pe un teritor anume satorit pentru pășunat vor fi așezate mai multe ciurzi, sau vor fi adunate vite și din alte comune, proprietarul pășunii se va îngriji, ca pentru singuraticile teritoare de pășunat și după situația locurilor de adăpat, să aibă la îndemână următoarele întocmiri:

a) pentru supravegherea și adunarea vitelor în ocole ca acele să poată fi vizitate singuratice, este a se întocmi un loc încungiuurat cu gard mai tare;

b) îndepărtare de 100 metri dela acest ocol să fie oculit alt teritor mai mic, în care să fie așezate la eventuala trebuință vitele morboase sau suspecte;

c) în urmă pe teritoare mai uscăcioase și lipsite de ape să fie îngrijire de adăpatoarele trebuincioase.

11. Veterinarul cercual de stat este îndatorat, ca din timp în timp să viziteze fără a face înștiințare vitele de pe teritoarele satorite pentru pășunat. Tot asemenea trebuie să se îngrijească și supravegheze, ca toate re-

gulamentele date cu privire la despărțirea vitelor, dacă ar afla de lipsă și cu scop ca să fie însemnat întregul complex (mulțime) de vite sau singuraticile ciurzi, cu anumite semne, ca să se poată deosebi una de alta, atunci va ordina ca pe șoldul sau cornul drept să fie timbrate cu fer infocat.

Cu privire la împlinirea acestei ordinațiuni.

12. În toate casurile forul prim să asculte părerea proprietarilor de vite cât și posesorilor de pășuni, cât se poate în fața veterinarului de stat. Acesta să facă propuneri deosebite, ținînd seamă despre interesele economice, și împedecarea aprinderii de plumâni, în care casuri ivite se poate da loc abaterii dela aceste regule satorite în general.

Forul prim este îndatorat a purcede sau a face așa, după-cum 'i-s'a propus din partea veterinarului de stat. Părțile interesate, întocmai ca veterinarul de stat, pot a se folosi de apelată contra acestor dispoziții, în care cas hotărîrea finală o rețin pentru mine.

Hotărîri de pedeapsire.

Dispon ca călcarea acestei ordinațiuni sau dispozițiilor date pe baza acesteia de cătră forurile competente, încât fapta sau neglijența n'ar căde în înțelesul legii sau ordinațiunilor ministeriale sub mai mare imputare, se judecă a fi o transgresiune, care se poate pedepsi până la 100 fl. pedeapsă în bani sau 15 zile arest. Pedepsele încassate sub această firmă conform art. VII. §. 156 din anul 1888 sînt a se folosi spre scopul acolo arătat.

Ordinațiunea din present deocamdată este a se pune în vigoare în comitatele Lipto, Arva și Sepiș.

Budapesta, 12 Maiu 1895.

Ministrul reg. ung. de agricultură.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 84. De unde 'mi-aș pute procura cele mai bune coșnițe mobile, și încât s'ar pute, să fie Român respectivul măiestru? Și că coșnițele lui Bodor mult se deosebesc de ale lui Berleps, nu 'mi-aș pute ajunge și cu aceste scopul ca și cu celelalte?

Blaj.

Alexandru Mesaroș.

Răspuns. În numărul 19 al „Economiului“ răspunsul 64 ai putut afla de unde poți cumpăra cele mai bune coșnițe mobile. Deosebirea între coșnițele Berleps și Bodor este nefinsemnată, descrierea o caută în cărțile de stupărit. Ori cu care poți stupări, numai loc acomodat să ai pentru albine și praxă în manauarea și grija stupilor.

Întrebarea 85. Unde se află ceva fabrici de sticlă (oiagă, glaje) să fie a Românilor, de unde am pute procura tot felul de glaje. Ni-ar plăcea să știm, mai ales pentru-ca să nu fim siliți noi Români, a cumpăra tot din a doua mână, ca să putem aduce de-adreptul dela fabrică cu preț mai cinstit.

Abrud.

Ilie Cimporesc.

Răspuns. Fabrici de glăji sau sticle sînt în Aorig (Felek), comitatul Sibiului și Huta, comitatul Sătmăruului, posta Barlafalu.

POSTA REDACȚIEI.

Mai multora: **Indreptarul pentru întemeierea băncilor comunale** cu statutele trebuincioase și cu toate povețele de lipsă a eșit de sub tipar în editura lui W. Krafft din loc. Acesta se află de vînzare și la „Institutul Tipografic“, se poate procura cu porto-postal de aci plătit cu 60 cr.